

OSZK HIRADÓ

XXIV. ÉVFOLYAM 6 - 7. SZÁM

- 1981 -

Solum. j.

In iuratoriū. Regē ma-
gnū adoremus dominū Veni-
te exultemus. ps. Venite.
Serrute domio. ps. j.

Eatus vir
q nō abijt
in cōfilio
impioꝝ: z
in via pec-
catoꝝ nō
fletit: z i ca-
thēdra pestilentie nō sedit
z in lege dñi voluntas
eius: z in lege eius medita-
bitur die ac nocte. Et erit
tanq̄ lignū qđ plantatū ē
secus decursus aquaz: qđ
fructū suū dabit i tpe suo.
Et solū eius nō desinet: z
oia quecūq; faciet pspera-
bunt. Non sic impij non
sic: sed tanq̄ puluis quem
proicit vētus a facie terre.
Et dco nō resurgūt impij i
iudicio: neq; pctōres in cō-
filio iustoz. Quoniā no-
uit dñs viā iustozum: z iter
impioꝝ peribit. psal. ij.
Quare fremuerūt gē-
tes: z populi medita-
ti sunt inania? Et stiterūt
reges terre z principes cō-

nenerūt in vultu dñi
z aduersus dñi
eius. O irāpanis vincto-
la eoz: z pōciamus a no-
bis iugū ipoz. Quibebit
tat in cōis iridebit eos: z
dñs subfānabit eos. Tūc
loquet ad eos in ira sua: z
i furore suo turbabit eos
Ego autē constitutus sū
rex ab eo sup syon montē
sanctū eius: p̄dicans p̄o-
ptuz eius. O dñs dicit ad
me filius meus es tu: ego
bodie genuite. Postula a
me z dabo tibi gētes herē-
ditatē tuā: z possessionem
tuā terminos terre. Reges
eos in virga ferrea: z tanq̄
vas figuli cōfringes eos.
Et nūc reges intelligite:
erudimini q̄ iudicatis ter-
rā. Serrute dño in timo-
re: z exultate ei cū tremore
Et p̄p̄redite disciplinas
ne qñ irascat dñs: z p̄ca-
tis de via iusta. Quā exar-
serit in breui ira ei: bel oēs
qui zfidunt in eo. ps. iij.
Omne qđ multi-
plicati sunt q̄ tribu-
lant me: multi insurgunt

T A R T A L O M

KRÓNIKA

- 101 A Vezetői Tanács munkájáról /összeállította: SOMKUTI GABRIELLA - BOR KÁLMÁN/
103 Kitüntetések
103 ZIRCZ PÉTER: Hámori Béla 1908 - 1981

MUNKÁNKRÓL, KÉRDÉSEINKRŐL

- 106 /K. B./: Szocialista együttműködési szerződés az OSZK és a Papíripari Vállalat Kutatóintézete között
108 PÁLINKÁS GYÖRGYNÉ: Az országos könyvtári nyilvántartásról
109 A "Magyar Harmónia" hirdetői /VÁSÁRHELYI JUDIT beszélget HELTAI JÁNOS-SAL/
111 B. K.: Legújabb szerzeményeinkből

TÁJÉKOZÓDÁS

- 112 V. ECSEDY JUDIT: Közgyűjtemények értékes szerzeményeinek 1980. évi kamara-kiállításáról és sajtótájékoztatójáról
114 Wé: A kiállításról egy - nem elfogulatlan - néző szemével
115 PÁZMÁN PÉTER: A sajtótájékoztatóról /Kérdező: BOR KÁLMÁN/
118 BACZONI TAMÁSNÉ: "A megidézett gyermekor világa..."
121 MOSKOVSKY ÉVA: Két éves a Bibliofil könyvkötő munkaközösség
122 BARTOS ÉVA: Új feladatok a KMK-ban

ÉPÜLŐ ÚJ OTTHONUNK

- 125 FERENCZY ENDRÉNÉ: A vári olvasószolgálat terveiről

IFJUSÁGI FÓRUM

- 128 Megkérdeztük... /NÉMETH MÁRIA - JUHÁSZ LÁSZLÓNÉ/
130 KOVÁCS KATALIN - RÁCZ ÁGNES: Hogyan készüljünk föl külföldi tanulmányutra?

KÖNYVTÁRUNK ÉLETÉRŐL

- 135 A pártszervezet hírei
136 A pártszervezet középtávu /1981-1984/ feladatterve
139 Szerkesztőségi oldal

O S Z K H I R A D Ó

Az Országos Széchényi Könyvtár MSZMP alapszervezetének, Szakszervezeti Bizottságának és KISZ alapszervezetének lapja
XXIV. évfolyam 6-7. szám - 1981.

Felelős szerkesztő:
BOR KÁLMÁN

A szerkesztő bizottság elnöke:
NÉMETH MÁRIA

A szerkesztő bizottság tagjai:
BELITSKA-SCHOLTZ HEDVIG,
CSAPÓ EDIT, V. ECSEDY JUDIT,
GERŐ ZSOLTNÉ, JUHÁSZ LÁSZLÓNÉ,
MOHOR JENŐ, NAGY ZOLTÁN,
PÁLINKÁS GYÖRGYNÉ, ROSTA LAJOSNÉ,
SOMKUTI GABRIELLA, SOMOGYI PÁLNÉ

A szerkesztőség munkatársai:
NÉMETH S. KATALIN, PÁZMÁN PÉTER,
SZENTE PÉTER

Szerkesztőségi titkár:
JUHÁSZ MÁRTA

A szerkesztőség címe:
Budapest, VIII. Múzeum krt. 14.
fszt. 6. Telefon: 330-393
Postacím: 1827 Budapest, Pf. 486.
Szerkesztőségi fogadóóra:
szerda du. 4 órától 1/2 6-ig
Lapzárta minden páratlan hónap utolsó keddjén.
Legközelebbi lapzárta: szept. 29.

Felelős kiadó:
SUSÁNSZKY ZOLTÁNNÉ

Készült az Országos Széchényi Könyvtár sokszorosító üzemében, 480 példányban, 5,5 A/5 kiadói ív terjedelemben
Munkaszám: **81/181**
Budapest, V. Guszev utca 1.
Felelős vezető:
ROSTA LAJOSNÉ

KRÓNIKA

A könyvtár Vezetői Tanácsa 1981. április 16-án megtartott ülésének napirendjén két téma szerepelt: 1. Középtávu kutatási beszámoló az OSZK - mint MTA által támogatott kutatóhely - az 1976-1980. években végzett kutatómunkájáról; 2. Középtávu kutatási tervjavaslat az OSZK - mint MTA által támogatott kutatóhely - 1981-1985. években végzendő kutatómunkájáról. A dr. Havasi Zoltán főigazgatóhelyettes által előterjesztett beszámoló és tervjavaslat vitájában a VT tagjain kívül az MM-MTA 201/1981/M.K.4./sz. közös utasítás előírásainak megfelelően első ízben részt vett: Klaniczay Tibor akadémikus, Rottler Ferenc, az MTA Központi Hivatala Társadalomtudományi főosztályának vezetője, Kemenes Ernő a MM Művelődéspolitikai főosztályának vezetője, Sárdy Péter, a MM Könyvtári osztályának osztályvezetőhelyettese, Bakos István és Vincze Elekné a Tudományszervezési és Informatikai Intézet képviselői. Jelen volt Papp István az OSZK/KMK igazgatója is.

Havasi Zoltán főigazgatóhelyettes tájékoztatta a jelenlévőket a legutóbbi fejleményekről. Ezek szerint az MTA 3 téma anyagi támogatását helyezte már eddig kilátásba /az OSZK ujkori latin nyelvű kéziratának katalógusa; Régi Magyarországi Nyomtatványok bibliográfiája 1800-ig; magyarországi sajtóbibliográfia 1921-1944./. Az MTA I. osztálya legutóbbi ülésén felmerült a magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája folyamatos kiadása biztosításának szükségessége s ehhez is kérte az OSZK az MTA támogatását. Ezenkívül a Művelődési Minisztérium által meghirdetett kutatási-fejlesztési pályázatra a Tudományszervezési és Informatikai Intézethez pályázatot nyújtott be három témára: a kurrens magyar irodalomtudományi bibliográfia megjelentetése, a retrospektív /1971-1975. évi/ magyar irodalomtudományi bibliográfia összeállítása és a külföldi folyóiratok központi katalógusának számítógépesítése. Dr. Havasi Zoltán hangsúlyozta, hogy az OSZK eddig elért tudományos eredményeihez jelentősen hozzájárult az, hogy a "Történelmi és kulturális hagyományaink, emlékeink komplex kutatása" c. tervezett kutatási főirányhoz, valamint "A közművelődés helyzete és fejlődésének távlatai" c. tárcaszintű főirányhoz kapcsolódva jelentős anyagi támogatást kapott.

A tárgyalás során az MTA, az MM és a Tudományszervezési és Informatikai Intézet képviselői elismerően nyilatkoztak mind a beszámolóról, mind a tervjavaslatokról jelenlegi formájukban elfogadhatónak, ill. minisztériumi jóváhagyásra alkalmasnak minősítették őket. Hangsúlyozták, hogy az OSZK az utóbbi időszakban erőteljesen résztvett a társadalomtudományi kutatásban és máris olyan alapvető eredményeket produkált, amelyek a magyar tudomány legjobb teljesítményei közé tartoznak /RMNY, irodalomtudományi bibli-

ográfia stb./ Kifejezést adtak annak a meggyőződésüknek, hogy az OSZK előbb vált ténylegesen is kutatóműhellyé s csak azután következett ennek hivatalos elismerése /1980, ill. 1981/. A kutatási terjesztésben megjelölt témák közül az MTA igen sokban érdekelt, nemcsak azokban, amelyeket anyagilag is támogat. Klaniczay Tibor akadémikus kiemelten említette az OSZK története megírásának, ill. kiadásának fontosságát. Dr. Joboru Magda főigazgató kérte e témának, valamint az irodalomtudományi bibliográfia pályázati ügyének támogatását is.

A tárgyalás során előtérbe kerültek a pénzügyi kérdések, különösen az elkészült kiadványok megjelentetésének költségei. Az OSZK e téren a legnagyobb nehézségekkel küzd, költségvetési kerete ma már alapvető bibliográfiai kiadványainak publikálására sem elegendő. A könyvtárban adott szellemi kapacitás és tudományos produktum mértéke éles ellentétben áll a gyakorlati hasznosítás, azaz a közzététel lehetőségeivel. Rottler Ferenc hangsúlyozta, hogy az MTA a többszatsatnás /MTA, MM/ támogatás híve és kilátásba helyezte az MTA intézetekben még el nem készült kiadványok publikációs költségeinek esetleges átcsoportosítását. Zircz Péter főigazgatóhelyettes utalt arra a nehézségre, hogy jelenleg a könyvtár még nem rendelkezik szabadon a kiadványokért befolyó összegekkel, mivel az új költségvetési gazdálkodási rendszerre való áttérésnek nincs meg a végrehajtási utasítása. Dr. Havasi Zoltán hangsúlyozta, hogy a kutatásokat jelentősen hátráltató tényezők az anyagi támogatás hiteleinek késedelmes folyósítása, valamint az, hogy jelenleg még nincs elfogadott kutatási főirány. Kemenes Ernő úgy nyilatkozott, hogy az MM elkötelezte magát a kulturális emlékeink kutatása mellett s ezt tárcaszinten továbbra is főirányként fogják kezelni. Zircz Péter felszólalására reflektálva az OSZK számítógépes programjához a tárca támogatását ígérte.

Az OSZK/KMK kutatási témáival kapcsolatban elhangzott, hogy a szociológiai témákat az MTA IX. osztályával is meg kell még beszélni. Az olvasásszociológia még intenzívebb művelése szükséges /a közművelődési olvasók mellett a tudományos olvasók és a "nem-olvasók" problematikája is/. Dr. Németh Mária tudományos titkár javasolta, hogy a kurrens hungarika feltárást egyéni kutatásokkal is kellene bővíteni. Sonnevend Péter párttitkár hiányolta, hogy magasabb tudományos fokozatot könyvtári területen nem lehet szerezni /pl. művelődéspolitikai stb./.

Dr. Jóboru Magda főigazgató záró szavaiban hangsúlyozta, hogy az OSZK az elmúlt időszak tudományos eredményeit rendkívül nehéz körülmények között, nyomasztó helyiség- és zsufoaltsági gondokkal küzdve érte el, a várt új épületre való felkészülés állandó bizonytalanságában élve. Az OSZK - tudományos műhely volta mellett - szolgáltató intézmény is, s e kettősség jegyében kíván a jövőben is nemzeti könyvtári feladatainak eleget tenni.

Somkuti Gabriella - Bor Kálmán

KITÜNTETÉSEK

A szakszervezeti mozgalomban kifejtett eredményes, jó munkája elismeréseként, május 1. alkalmából a "SZAKSZERVEZETI MUNKÁÉRT" kitüntető jelvény ezüst fokozatát kapta Deli Györgyné főkönyvtáros. A kitüntetést dr. Prieszol Olga a Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára nyújtotta át 1981. április 29-én.

Gyulai Árpád a Közalkalmazottak Szakszervezetének Budapesti Bizottságában végzett társadalmi munkájáért emléklapot kapott.

Május elseje alkalmából a pártszervezet és a KISZ-szervezet vezetőségének előterjesztésére az OSZK főigazgatója kiemelkedő és eredményes mozgalmi munkájuk elismeréséül jutalomban részesítette: Balassa Jenőné, Bor Kálmán, Borsányi Zsuzsanna, Kovács B. Istvánné, Milhoffer Alajos, Rosta Lajosné, Sonnevend Péter és Ubornyák Katalin munkatársainkat.

A KMK rendes évi jutalomosztása keretében jó munkájukért tizenheten kaptak jutalmat.

Valamennyi kitüntetettnek és jutalmazottnak további eredményes munkát kívánunk és szívből gratulálunk.

Hámori Béla 1908-1981

Amikor tragikus hirtelenséggel itt hagyott bennünket, éppen negyedszázada szolgálta a nemzeti könyvtár ügyét. Működése szolgálat volt, a szó legigazibb értelmében: párt- és állami vezetőként, nyugdíjasként egyaránt az Országos Széchényi Könyvtár, a magyar könyvtárügy érdekében, javára dolgozott.

Ahhoz a nemzedékhez tartozott, amelynek tagjait a felszabadulás, a kulturális forradalom új pályára lendített. Munkáscsaládból származott, munkáját maga is munkásként

kezdte. Számos más, tehetséges munkáshoz hasonlóan az ő számára is a felszabadulás utáni társadalmi átalakulás tette lehetővé, hogy továbbtanuljon, diplomát szerezzen. Felsőfoku könyvtárosi képesítésével 1951-ben az Országos Tervhivatalba került, ahol az ő nevéhez fűződik a könyvtár továbbfejlesztésének a megalapozása, a bibliográfiai-információs munka fejlesztése. Társszerkesztője volt a Tervgazdasági statisztikai és számviteli bibliográfia első évfolyamainak. Tehetsége és felelősségérzete sarkallta arra, hogy könyvtára falain tulnyuló érdeklődést tanúsítson a könyvtárügy országos gondjai iránt, s fokozatosan bekapcsolódjék megoldásuk elősegítésébe. Szakmai ismeretei és a munkás-paraszt hatalom iránti töretlen hűsége tette alkalmassá arra, hogy 1957 elején az Országos Széchényi Könyvtár miniszteri biztosává nevezzék ki. Olyan időszakban került a nemzeti könyvtár élére, amikor az válsághelyzetben volt, az évek óta lappangó belső vezetői ellentétet, a funkcióbeli, szemléleti és szervezeti zavarokat az ellenforradalom kiélezte, elmélyítette, a könyvtár szinte a csőd szélére került. Hámori Béla előbb miniszteri biztosként, majd osztály-, nem sokkal később: főosztályvezetőként és egyuttal párttitkárként segített kivezetni a könyvtárat belső meghasonlottságából, majd a könyvtár vezetésének részeseként higgadt, de energikus és következetes magatartásával, példamutató szervezői tevékenységével jelentékeny mértékben hozzájárult a mai szocialista nemzeti könyvtár alapjainak a lerakásához.

Hámori elvtárs, aki 1947-ben lépett a Magyar Kommunista Párt soraiba, 1957-től egészen 1970-ig titkára az Országos Széchényi Könyvtár pártszervezetének. Párttitkári tevékenységével nemcsak az intézet szervezetének és működésének konszolidációjához járult hozzá, hanem az ő érdeme a pártélet, a pártmunka újjászervezése is. Párttitkári munkássága sokoldalú és eredményes: jelentékeny erőfeszítéseket tett a pártszervezet fejlesztése, politikai irányító-ellenőrző szerepének megszilárdítása, a pártépítés kibontakoztatása érdekében. Mint párttitkár, nagyban hozzájárult a könyvtáron belüli egészséges légkör kialakulásához, alkotó módon együttműködött a könyvtár állami vezetésével, jó kapcsolatokat épített ki a felsőbb pártszervekkel, de ugyanakkor legalább ekkora gondot fordított arra, hogy állandóan nyomon kísérje a könyvtár dolgozóinak - párttagoknak és pártonkívülieknek, beosztottnak és vezetőknél - a pályáját, egyéni sorsát, és gondjainkon-bajaikon párttitkári kötelezettségeit meghaladó mély humanizmussal igyekezett enyhíteni.

De nemcsak párttitkár volt, hanem mindenekelőtt vezető, szakmai vezető is. Hámori Béla 1958-ban vette át az Országos Széchényi Könyvtár akkor megalakult IV. Könyvforgalmi Főosztályának a vezetését és látta el egészen nyugdíjba vonulásáig, 1972-ig. Egy szakmai vezető munkásságát nemcsak kitüntetései jelzik /Hámori elvtárs egyébként három ízben kapott kormánykitüntetést/, hanem - talán sokkal közvetlenebbül - azok a sikerek minősítik, amelyeket az általa vezetett területek kivívtak. Hámori Béla irányításához 15 éves főosztályvezetői tevékenysége során lényegében ugyanazok az osztályok tartoztak. Ezeknek - és ami ennél sokkal fontosabb: az általuk gondozott, a magyar könyvtári rendszer egészét befolyásoló központi szolgáltatásoknak a lépésváltásán mérhető a legszemléletesebben a fejlődés. Talán még munkáskorában sajátította el a jó munka feltételeit: a feladatok gyors és hajszálpontos teljesítését, a segítőkész együttműködést. Ezt köve-

telte meg munkatársaitól; és erre adott személyes példát is. Nem kis mértékben ennek köszönhető, hogy az általa irányított főosztály az ellenforradalom okozta megrázkódások után elsőként kovácsolódott egészséges szellemű kollektívává s vállalkozhatott új, fejlesztési feladatok elvégzésére. A munka az alapok lerakásával kezdődött: az osztályokon új ügyrendi, ügyviteli, szerkesztési szabályzatok készültek, meggyorsult a kötelempéldányok országos elosztása, felszámolódtott a könyvtárközi kölcsönzés és a külföldi könyvek és időszaki kiadványok központi katalógusának restanciája. Az elemi bajok felszámolása után vehette kezdetét az igazi munka: a kötelempéldány-szolgáltatás vonatkozásában a nyomdák szélesebb körű és szigorubb ellenőrzése, az ellenőrzés kiterjesztése a sokszorosító üzemekre, új kötelempéldány-szolgáltatási jogszabály előkészítése. Jelentős előrelépés történt a nemzetközi csereszolgálat munkájában is. Az ellenforradalmat követő esztendőkbén, amikor hazánk nemzetközi kapcsolatainak jelentős része átmenetileg megszakadt, nemcsak kulturális, hanem külpolitikai érdek is volt nemzetközi cserekapcsolataink ápolása. Ennek tükrében nem kell bővebben magyarázni, milyen jelentős eredménynek minősíthető, hogy könyvtárunk már a hatvanas évek elején 60 ország 400 intézményével állott rendszeres cserekapcsolatban, közöttük nem kis számban nyugati könyvtárakkal. Vagy, hogy - ugyancsak a hatvanas évek első felében - magyar szervezésben, UNESCO támogatással, Budapesten nemzetközi konferenciát rendezhettünk a nemzeti könyvtárak kiadvány-csere-kapcsolatairól. De eredmények születtek a Hámori elvtárs vezette Könyvforgalmi Főosztály egyéb osztályain is: átszerveződött a külföldi könyvek és folyóiratok központi katalógusának a munkája, sőt a szakmai közvélemény által régtől sürgetett kurrens tájékoztató kiadványok megindítására is sikerült sort keríteni, 1961-től kezdve évente megjelent az Országos Gyapodási Jegyzék, 1962-től kezdve pedig mindmáig kétéves ciklusokban lát napvilágot a Kurrens külföldi folyóiratok a magyar könyvtárakban c. lelőhelyjegyzék. Szólni kell a könyvtárközi kölcsönzési szolgálatról is, amely ugyancsak átalakította munkaszervezetét, és létrehozta a könyvtárközi kölcsönzés országos rendszerét, és nem maradhat említetlenül a főlőmpéldány-központ /akkori nevén: könyvelosztó/ sem, amely meggyorsította a nemzeti tulajdonba vett könyvtári anyag újraelosztását, hozzálátott a még ma is használatos tárolóhelyek megszerzéséhez. Külön méltánylást érdemel a közművelődési könyvtárak elavult és főlőmpéldányainak begyűjtése, hiszen közel egymillió kötet begyűjtéséről és feldolgozásáról volt szó. Egy másik vállalkozás - a most, 20 évvel később megvalósulófélben lévő országos tárolókönyvtár - objektív okokból maradt torzóban, a kezdeményezés és tervezés érdeme azonban a Könyvforgalmi Főosztályt illeti.

Hámori elvtárs pártmunkásként és állami vezetőként egyaránt megállta a helyét: épített és alkotott. Ezt tette 1972-bén történt nyugdíjbavonulása után is, nem vonult vissza a pártmunkától, sőt tevékenyen, tapasztalatait, politikai éleslátását hasznosítva vett részt pártcsoportja munkájában. De könyvtárosként sem vált meg a nemzeti könyvtártól, korábbi munkaterületéből egy kicsi, de fontos részterület gondozását vállalta magára. Talán a kötelempéldány-szolgáltatás állt szívéhez a legközelebb, talán meg akarta mutatni, hogyan kell az "aprómunkát" mintaszerűen végezni. Tagadhatatlan tény, hogy nyugdíjasként vállalt feladatkörét messze túlteljesítette: egy-egy nyomda, sokszorosító üzem kötelempéldány-szolgáltatásának ellenőrzése szerényen számítva is többórás munka,

Hámori Béla évente 150 nyomdát, sokszorosító üzemet ellenőrzött. Pontosan és szigoruan dolgozott, 73 éves fejjel, az utolsó órákig, mindhalálig.

Ilyen embernek láttuk. Hadd tegyem hozzá: hallgatag és zárkózott is volt. Nem közügyekben, mert ezekkel kapcsolatban sohasem titkolta véleményét, önmagáról azonban nem beszélt. Pedig színes, jó és rossz élményekben egyaránt gazdag életéről jó lett volna közelebbit is tudni. Azt hittük, van még időnk, hogy egyszer kifaggassuk, tanulságot magunk és utódaink számára. Tragikusan, helyrehozhatatlanul tévedtünk. Eredményeinek titka azonban megfejtetten világlik előttünk: igaz kommunista volt.

Amikor az Országos Széchényi Könyvtár dolgozóit, állami és társadalmi vezetőit, pártvezetősége és pártcsoportja nevében bucsút veszek tőle, jó lelkiismerettel mondhatom: emléke a nemzeti könyvtár történetében és dolgozóinak emlékezetében megőrződik.

/Elhangzott a temetésén./

Zircz Péter

MUNKÁNKRÓL KÉRDÉSEINKRÓL

1981. február 27-én az Országos Széchényi Könyvtár és a Papíripari Vállalat Kutatóintézete az alábbi szocialista szerződést kötötte az OSZK Beruházási és Állományvédelmi Igazgatóságának kezdeményezésére.

* * *

Jelen együttműködés keretén belül az Országos Széchényi Könyvtár és a Papíripari Vállalat Kutatóintézete a nemzeti vagyon részét képező papír alapú műtárgyak /könyv és dokumentum/ védelme és restaurálásuk eredményessége érdekében Szocialista Együttműködési Szerződést alakít ki, amelyet az alábbiakban rögzít:

SZOCIALISTA EGYÜTTMŰKÖDÉSI SZERZŐDÉS

Az Országos Széchényi Könyvtár /továbbiakban: OSZK/ és a Papíripari Vállalat Kutatóintézete /továbbiakban: PVKI/ között az 1980-1985-ös időszakra.

I. Az OSZK vállalja, hogy a PVKI szakkönyvtárából beérkező külföldi könyvtárközi kölcsönzéseket soronkívül intézi el.

2. Az OSZK a PVKI szakkönyvtára számára elkészíti a nála található 1945 utáni, papir-
iparral kapcsolatos irodalom bibliográfiáját. A hiányzó dokumentumokról igény szerint
xerox- és mikrofilm másolatot készít.
3. Az OSZK a régi magyar könyvek restaurálása során elvégzett papirvizsgálatok eredmé-
nyeiről tájékoztatja a PVKI Rost- és Papirtechnológiai Osztályait.
4. Az OSZK és a PVKI esetleges közös kutatásainak eredményeit közös publikáció formájá-
ban, a bel- és külföldi restaurálási folyóiratokban közzéteszi.
5. A PVKI vállalja, hogy klimalaboratóriumában lehetővé teszi mérő és vizsgálati esz-
közök használatát, amelyekre az OSZK-nak munkáihoz szüksége van /optikai, szilárd-
sági és felületi tulajdonságokat mérő műszerek/.
6. A PVKI szükség esetén a kísérleti papirgépen, ill. lapképzőn kis mennyiségű kísérle-
ti papírt állít elő /évente maximum 3 munkanap/.
7. A PVKI szaktanácsadással elősegíti a restaurálásban felmerülő problémák megoldását
/pl. papíröntéssel kapcsolatos kérdések, mikroszkópos vizsgálatok módszertana/.

Az együttműködés értékelésére évente kerül sor /november hónapban/. Az értékelésben fel
kell tüntetni a végzett munkák típusát, mennyiségét és értékét Ft-ban, amelynek kifizere-
tésétől a szerződő felek kölcsönösen eltekintenek.

A jelen szocialista szerződéssel kapcsolatos teendők koordinálására az OSZK Kastaly
Beatrix elvtársnőt /az 1-4. pontok esetén/ a PVKI Atomyr Mihályné elvtársnőt /az 5-7.
pontok esetén/ jelöli ki.

Budapest, 1981. február 25.

dr. Annus Sándor s.k.
vezérigazgató helyettes
P.V.

Óvári Sándor s.k.
igazgató
OSZK

A szerződés aláírása alkalmával Annus Sándor megkért bennünket, hogy készítsünk egy
összeállítást, amelyben felsoroljuk: milyen kérdésekben várnak a restaurátorok /könyv-
tárak, levéltárak, muzeumok/ segítséget a magyar papiripartól /a gyártástól és a kuta-
tás-fejlesztéstől/. A jegyzéket elkészítettük; 28 témát tartalmaz az újfajta - az álló-
mányvédelem céljait szolgáló - papirok gyártásának, a még ép, de könnyen romló dokumen-
tumok helyreállításának és a papirok vizsgálati módszereinek területéről.

/K. B./

Az országos könyvtári nyilvántartásról

Hány könyvtár van Magyarországon? Háromezer? Tizenötezer? A számok végleteket mutatnak. Tény az, hogy valójában meghatározó adatok nem állnak rendelkezésre, a feltett kérdés tehát évek óta válaszra vár.

A könyvtárakról szóló 1976. évi tvr. előírásai szerint létre kell hozni a könyvtárak országos központi nyilvántartását, melynek célja a teljes magyar könyvtári rendszer feltérképezése volt. A könyvtári rendszer szervezetről és működéséről intézkedő 5/1978. /XII.12./ számú KM rendelet a nyilvántartás kiépítését részletesen szabályozta és végrehajtását az Országos Széchényi Könyvtárra ruházta. Az idézett rendelet kimondja hogy "a központi nyilvántartás a valamennyi közkönyvtárra kiterjedő alapnyilvántartásból, valamint ... az ezt kiegészítő adatokból áll". A rendelet végrehajtásaként megtervezett központi nyilvántartás elvi és gyakorlati kérdéseit számos szakmai fórumon vitatták meg. Fontos volt többek között annak eldöntése, mit nevezhetünk egyáltalán könyvtárnak, s mi az, ami nem más mint szolgáltatóhely vagy könyvkölcsönző. A "könyvtárrá minősítés" három legfontosabb feltétele a következő volt: főfoglalkozásu könyvtáros, legalább 3000 kötet /könyvtári egység/ feltárt saját állomány, s lehetőleg önálló helyiség jelentheti azt a minimumot, amely alapján egy-egy gyűjtemény könyvtárnak tekinthető s így az országos nyilvántartásba kerülhet. Ez a hármas feltétel már határok közé szorította a regisztrálandó könyvtárak számát.

A központi nyilvántartás célja a teljes magyar könyvtári rendszer feltérképezése: teljes címlista összeállítása az ország könyvtáiról; a könyvtárak állományára, gyűjtőkörére, szolgáltatásaira, működési feltételeire, felszereltségére stb. kiterjedő adatbázis létrehozása; az összegyűjtött adatok feldolgozása; az adatok birtokában írásos és szóbeli tájékoztatás intézmények, szakemberek számára. A nyilvántartás távolabbi feladata és célja az új Könyvtári Minerva elkészítése.

Tényleges munkánkat az adatlap-igények megállapításával kezdtük, és a beérkezett igények alapján összesen mintegy tizezer adatlapot küldtünk szét az ország könyvtáraihoz hálózati központjainkon keresztül. /Mégis igaz lesz: ennyi könyvtár van Magyarországon? - a kérdés újra felvetődött.../ A kiküldött adatlapok alapján azonban csak nagy vonalakban lehet következtetni a könyvtárak számára, ugyanis a legtöbb hálózati központ adatlapjaink segítségével /plusz egy példány kitöltésével/ a hálózatába tartozó könyvtárakat saját részére is regisztrálta. Az adatlapokon, illetve bővített adatlapokon visszaérkezett válaszok rögzítésével munkánk első sikereit könyvelhettük el.

Aprólékos munkával kellett felkutatnunk a hálózatba nem tartozó könyvtárakat, és a rendelkezésünkre álló jegyzékek, nyilvántartások böngészése közben számos hálózatba tartozó könyvtár címét is felfedeztük, amely nyilvántartásunkban még nem szerepelt. Komoly gondot jelent az iskolai könyvtárak feltérképezése, a Megyei Továbbképzési Intézetek ehhez csekély segítséget nyújtottak. A határidők betartásával is komoly problémáink voltak, sőt vannak országos, nagy könyvtárak, melyek lassan már egy éves késéssel "dicsekedhetnek". Így a cikk elején feltett kérdésre: hány könyvtár van hát Magyarországon? - szinte mindmáig nem tudunk pontos választ adni.

A beérkezett kitöltött adatlapok részletes feldolgozása - ellenőrzés után - fénylyukkártyás rendszerrel történik. Az adatlapokon szereplő kérdések alapján kidolgozott tárgyszókatalógusunk mintegy négyszáz descriptort tartalmaz. Ennyi kérdésre tudunk majd választ adni az adatlapok segítségével. A válaszok alapján szinte beláthatatlan variációban és megvilágításban tarthatunk tükröt a magyar könyvtárügy elé.

Pálincás Györgyné

A "Magyar Harmónia" hirdetői
/Vásárhelyi Judit beszélget Heltai Jánossal/

Heltai János a Régi Magyarországi Nyomtatványok Bibliográfiai Csoport munkatársaként 1975 óta dolgozik könyvtárunkban. A múlt évben védte meg "Irénikus eszmék és törekvések Magyarországon a XVII. század első harmadában" című doktori disszertációját.

● Beszélgetésünk elején arra kérlek, foglalj össze röviden, ki is volt David Pareus és mit jelent az "irénizmus"?

- David Pareus a heidelbergi egyetem professzora volt 1595-től 1621-ig. Nagy nemzetközi tekintélyt élvezett, s igen sok magyarországi diák vett részt teológiai kurzusain.

Dolgozatom egyik tanulsága éppen az volt, hogy "irénizmusról" nem igen beszélhetünk, csupán igen árnyalt és szerteágazó Irénikus törekvésekről. Az "irenicum" szón különben maga David Pareus a két legnagyobb protestáns felekezet, az akkori terminológia szerint a lutheránus és kálvinista egyház megteremtendő dogmatikai egységét és szervezeti egyesítését értette. Samarjai János a heidelbergi professzor egyik tanítványa így fordította: "Magyar Harmónia".

● Volt-e Magyarországon talaja ennek az ideológiának?

- David Pareus gondolatainak asszimilálására Magyarország igen alkalmas terület volt, ebben több körülmény játszott közre. Elsősorban a protestáns rendek azonos érdekei. Másodsorban a magyarországi reformáció néhány sajátos vonása: egyrészt a különböző protestáns felekezetek viszonylag késői hittani és szervezeti polarizálódása, másrészt a hazai helvét-irányú reformáció gondolkodásában mutatkozó tradicionalista illetve eklektikus vonások. Pareus gondolatait ezenkívül több, mint 170 diák közvetítette, képviselte hazánkban. Ezek a diákok a szó szoros értelmében asszimilálták és nem átvették professzoruk tanításait, így Pareus "irenicumjából" a királyi Magyarország nyugati részén a tolerancia felé mutató gondolatok váltak hangsúlyossá mind az evangélikus, mind a katolikus egyház irányában; az ország keleti felében és Erdélyben pedig a protestánsok politikai egysége iránti igényt jelentette, és korai Habsburg-ellenes mozgalmaink ideológiai megindoklásában kapott szerepet.

Pareus magyar tanítványainak társadalmi súlyát, szerepét jól megvilágítja néhány adat. Az egyetemen 135-en készítettek egy vagy több disputációt. Ezen kívül kisebb-nagyobb alkotásait 48 személynek ismerjük, s husznál többen kiemelkedő művekkel rendelkeznek közülük. Tizen viseltek püspöki, helyesebben superintendensi hivatalt, 24-en pedig esperesi, seniori feladatokat láttak el. Volt időszak, mikor szinte valamennyi fontosabb városban, mezővárosban, az erdélyi fejedelem és a magyarországi református főurak udvarában Pareus tanítványok működtek prekátorként, nem egyszer fontos közéleti szerepet töltve be.

● Kimeríti-e az irénizmus a Heidelbergben tanult diákok szellemi poggyászát?

- Nem. Az irénizmus csupán egyik mozzanatát jelenti annak a sokrétű szellemi hatásnak, amelyet a heidelbergi egyetem gyakorolt ekkoriban a magyar protestáns művelődésre. Sőt az "irénizmus" a heidelbergi egyetem teológiai hatásának is csak egyik oldala. E tolerancia felé mutató gondolatok ugyanis egy szilárdan kiépített református ortodoxia keretén belül fogalmazódtak meg. Emellett alapos felkészítést kaptak Pareus tanítványai a korban oly gyakori vallási polemizálásra is.

Természetesen nem állhatunk meg csupán a teológiai, ideológiai hatásoknál. A pfalzi tanulmányi rend, valamint Pareus tanítási módszere, személyes pedagógusi példája nem hagyható figyelmen kívül a magyarországi iskolázás történetében sem, hiszen jónéhány Pareus tanítvány pedagógiai munkássága igen jelentős: tankönyvet írtak, vagy élethivatásukká vált a tanári munka.

Beszélni kell arról is, hogy Heidelberg a XVI. század végén az európai késő humanista művelődés /egyik/ központja. Pareus maga is jelentős neo-latin költő, s fia Johann Philipp Delitiae poetarum című gyűjteményében több magyarországi humanista poeta munkáját adta ki.

S végül mint egy szellemi központ kisugárzásának különböző vetületeit kell majd számba venni a Heidelbergben tanult diákok későbbi, Magyarországon írt műveit, ezek irodalmi, művelődési, etikai hozadékát. Disszertációmban természetesen csak az "irénizmus" kérdéseit tárgyalom, de úgy érzem, hogy a többi itt említett probléma tanulmányozásához is jó kiindulási alapot adhat a dolgozatomhoz csatolt Adattár.

● Kérek jellemezd részletesebben ezt az Adattárat!

- E függelékben igyekeztem Pareus valamennyi magyarországi tanítványáról rövid pályaképet adni, és műveik lehetőleg teljes listáját összeállítani. A pályaképek alapját a diákoknak a heidelbergi egyetemen készített és ott kinyomtatott disputációinak ajánlásából vett és eddig még közzé nem tett adatok alkotják. Néhány olyan disputációt is feldolgozhattam, amelyet eddig még bibliográfiai szempontból sem tartottak nyilván. Ezeket az adatokat igyekeztem kiegészíteni az eddigi alapvető szakirodalom biográfiailag még nem hasznosított utalásaival, illetve az ismert biográfiák /Szinyei, Zoyányi/ életrajzaival. Ez utóbbi lexikonokban a Pareus tanítványoknak keyesebb mint fele szerepelt csupán, s többnyire az enyémnél hézagosabb életrajzzal. Természetes azonban, hogy a diákok egy részéről én sem találtam értékelhető adatokat. A diákok névsorát azoknak a személyeknek a névsora egészíti ki, akiről megállapítható, hogy támogatást nyújtottak a heidelbergi egyetemen tanuló lelkesjelölteknek. Róluk életrajzot nem állítottam ösz-

sze, csupán társadalmi állásukra utalok, illetve az általuk pártfogolt diák/ok/ nevét tüntetem fel. Így összesen 330 személy neve található ábécérendben a disszertációhoz fűzött Adattárban.

● Belelapozva ebbe a több mint 200 gépelt oldal terjedelmű, igen alapos munkába felmerül a kérdés, hol olvashatják és hasznosíthatják az érdeklődők ezt a gyűjteményt?

- Disszertációm Adattárát elfogadta közlésre az OSZK Évkönyve.

● Ennek őszintén örülök, hiszen a Pareus tanítványok életének feltárása és a működésükre vonatkozó adatok összefoglalása hasznos segédeszköz lesz a korral foglalkozóknak!

Disszertációdhoz hasonlóan alapos és szép további munkálkodást kívánok egész életemben. S köszönöm a beszélgetést.

Ocean at the Window

**Hungarian Prose and Poetry
since 1945**

Albert Tezla, Editor

*To my colleagues at the
National Széchényi Library*

Most gratefully,

UNIVERSITY OF MINNESOTA PRESS □ MINNEAPOLIS

Legújabb szerzeményeinkből

Az OSZK Híradó 1979. 9-10. számában közöltük Tezla Albert professzor a magyar szépirodalom és irodalomtörténet neves amerikai bibliográfusa nyilatkozatát jövőendő terveiről. Az akkor említett magyar irodalmi antológia terve megvalósult. Május közepén kaptuk meg impozáns kötetét, amelynek létrejöttében könyvtárunk is sokat segített. Erről a kötet szerkesztője / és részben fordítója/ előszava végén is megemlékezik:

"As editor, I express my deepest gratitude to all who have contributed their creative energies so generously to the venture since its formal inception in 1974: to those translators whose new translations in the text open fresh paths to the literature; to Kathy Tezla and Ilona Kovács for the practical

bibliography designed for readers who want to extend their knowledge of twentieth-century Hungarian literature beyond the boundary of the present book; to László Országh, a close associate and friend of three decades, for the guide helping nonspecialists with the pronunciation of Hungarian words; and to Kent Bales, Joseph Duncan, and Joseph Mallo, colleagues at the University of Minnesota, to the first two for their valuable comments on the editorial matter and to the last for his helpful counsel in choosing the fiction. I also owe a great debt to the staffs of the National Széchényi Library and the Library of the Institute of Literary Studies, Hungarian Academy of Sciences, for making available to me so promptly and efficiently the large amount of materials my reading and research required during three short stays in Budapest and also to the funding agencies that made these indispensable visits possible: the International Research and Exchanges Board, the Hungarian Institute for Cultural Relations, and the University of Minnesota's Office of International Programs.

The preparation of this anthology was an exciting adventure, often a very moving experience for me. I hope that readers will enjoy what they find here and that their knowledge of life and understanding of themselves will be enriched by the individual insights of these authors from a little-known literary heritage.

Albert Tezla"

B. K.

TAJÉKOZÓDÁS

Közgyűjtemények értékes szerzeményeinek 1980. évi kamara-kiállításáról és sajtótájékoztatójáról

A Művelődési Minisztérium idén is megrendezte a közgyűjtemények sajtótájékoztatóját. Február 23-án levéllel fordult hozzánk és mindenekelőtt egy jegyzéket kért be tőlünk is, mint a többi meghívott intézménytől, amelyben néhány soros magyarázó szöveggel leirtuk az általunk kiállításra méltónak talált tárgyakat. Ennek a jegyzéknek alapján a kiállítás rendezőinek dolga volt, hogy egy-egy intézmény számára a szükséges helyet, falfelületet, tárlót biztosítsa és berendezze.

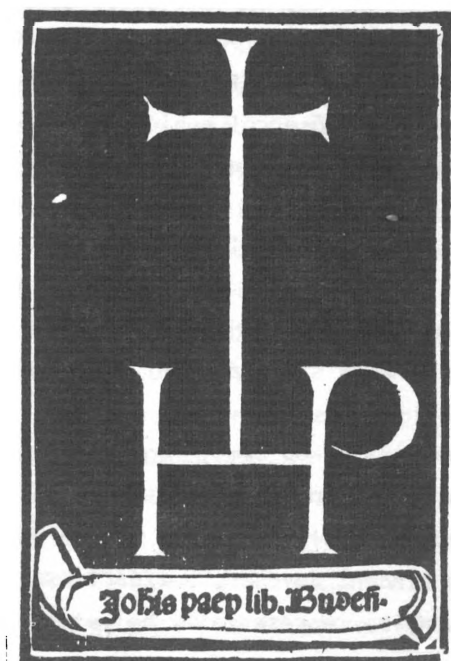
Mi, úgy gondoljuk, most is reprezentatív és értékes anyagot mutattunk be a sajtónak és az érdeklődő nagyközönségnek: így az év végén egy londoni aukción vásárolt Leonardo Bruni-kódexet a 15. századból és az Esztergomi Breviárium egy eddig ismeretlen kiadását /erről a két beszerzésünkről egyébként részletesen beszámoltunk az OSZK

Hiradó 1981. 1-2. számában/. Kiállítottunk jónéhány érdekes ujkori kéziratot, levelet is ismert személyiségektől, mutatóba néhány kötetet a 18. század végi pesti német színház színlap-gyűjteményéből, és olyan értékes hungarikumokat, mint a három-kötetes Michelangelo-rajzgyűjtemény, amelyhez Tolnay Károly magyar származású, külföldön élő művészettörténész írt kísérőtanulmányt, vagy a Rónai Pál, Dél-Amerikában élő hazánkfia által fordított portugál nyelvű Madách: Az ember tragédiája kötetet, amelynek egy év leforgása alatt két kiadása jelent meg.

Amikor már a tárlók berendezésére került sor, a rendezők szívesen vették, ha az illetékes intézmény részéről is jelen van valaki, aki tanácsaival segíti munkájukat, és méggyegyszer megbizonyosodik arról, hogy valóban a megfelelő aláírás került a megfelelő könyv vagy más tárgy alá /akkor még úgy gondoltuk, hogy elég lesz a rövid, csak a tárgy azonosítására szolgáló képaláírás, hiszen ugyanis lesz egy tájékoztató füzet, amelyből bővebb információkat is kaphat az érdeklődő minden egyes tárgyról/.

A mi tárlónk közvetlen szomszédságában láthattuk például a Magyar Nemzeti Galéria által kiállított Gulácsy-festményt, a Rózsalovagot, különböző József Attila- emlékeket a Petőfi Irodalmi Múzeum anyagából, a "Mecsek" című pécsi vicclap első teljes évfolyamát, amely nemrég került a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár birtokába - hogy a bőséges és változatos anyagból csak egy-egy darabot emeljünk ki.

V. Ecsedy Judit

Az 1502-ben megjelent Esztergomi Breviárumból:
Johannes Paep budai könyvkiadó kiadói jelvénye
és a kolofon

CStrigoniensis ecclesie bre
uiarius in inclita ciuitate Ve
netiarum impressum impens
fis Johannis Paep librarj
Budensis Anno natalis dñi
Mccccij. Monas Jung.

A kiállításról

egy - nem elfogulatlan, - néző szemével

Közgyűjteményeink 1980. évi legértékesebb szerzeményeinek kiállítása a szakember számára nyilván érdekesebb volt, mint a nagyközönség soraiból származó - sajnos, alighanem igen gyér számú - nézőnek. Ennek oka nem a kiállítás anyagában keresendő, hanem abban, hogy a feliratok nem adtak felvilágosítást a kiállított tárgyak különleges becseről. Ezt külön tájékoztató volt hivatott pótolni, amelyet azonban a nézők - ha nem tudtak róla, vagy nem kérték -, nem tudom, miképpen kaptak meg. Jómagam is így jártam: nem tudtam, hogy készült sokszorosított szórólap, nem kaptam ilyent, s így jócskán bosszankodtam, igaz, akkor is bosszankodtam volna, ha megkapom a tájékoztatót, ti. éppen a könyvtárak kiállított anyagáról nem készült, noha a szöveget az intézmények leadták, s éppen ezeknél lett volna rá a legnagyobb szükség. Így ugyanis pl. az OSZK szép tárlói valahogy így festettek: "Corpus degli disegni de Michelangelo" mint felirat, s a könyv kinyitva egy szép rajz reprodukciójánál. A néző még annyit sem tudhatott meg, hogy ezt a szép kiadványt egy neves, "külföldre szakadt" honfitársa, az utóbbi időben - halála kapcsán - a sajtónkban sokat emlegetett Charles de Tolnay írta. Hogy a Londonban vásárolt Leonardo Bruni-kódex éppen elmosódott címeres oldalát mutatta, az csak akkor lett volna érdekes a nézőnek, ha a címer korvina-összefüggéseiről is magyarázatot kap, vagy legalább annyit tud meg, hogy ezt a magyar állam áldozatkészségéből külföldön vásároltuk, s éppen azért, mert magyar vonatkozásai vannak. A legszomorubb akkor lett az OSZK gyűjteményének gyarapítója, amikor meglátta az egykori, pozsonyi, baloldali magyar kiadó, Prager Jenő egy svédországi leszármazottjától ajándékba kapott, a Prager-kiadványok kritikáit tartalmazó, többeszes sajtókivágat-gyűjtemény egy lapját, ezzel a felirattal: "Sajtókivágat a Máramarosi Lapok-ból" - amit egyébként, mivel a lap fejléce is ott volt a felkasírozott cikk mellett, a néző, ha nem volt analfabéta, maga is láthattott. /Csak találgathatok: mit gondolt a tájékoztatlan nézelődő arról a picli levélkérről, amelynek felirata: "Mazzini levele Szilágyi Virgilhez"; talán ezt: "mondd már", avagy "ilyen levelem nekem is van otthon" stb./

Nem dohogok ez ügyben tovább, mert a tanulságot levontam: a feliratokat - a legszébb rendezői ígéretek ellenére - nekünk magunknak kell megszerkesztenünk, ahogy ezt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársai tették, akiknek a tárlója, bár semmi különöset nem tartalmazott, mégis maradandóbb emlék lesz a nézők számára, mint a mienk vagy akár a Gorkij Könyvtaré.

A muzeumok helyzete könnyebb, hiszen a művész neve és a kép címe, vagy csak annyi: "Női ruha a XIX. sz. végéről" - éppen elég tájékoztatás, külön magyarázó szöveg nélkül is. Így nem is a kiállítás muzeumi gyakorlatu rendezőinek szól dohogásom, hiszen ők könyvet, kódexet ott nyitottak ki, ahol mi kértük, s mindent ügyesen, hozzáértéssel rendeztek el, arról nem is szólva, milyen szép és mennyire reprezentatív helyet biztosítottak az Országos Széchényi Könyvtárnak.

Egyébként: a kiállítás érdekes és látványos volt, sajnálhatja, aki nem nézte meg, mert vidéki muzeumaink gyűjtő tevékenységéről is képet adott. Többeket ösztönözhet pl. a Janus Pannonius Múzeum gyönyörű Vasarely sakk-készlete és szép modern képei arra, hogy a teljes pécsi gyűjteményt megláthassák.

Wé

A sajtótájékoztatóról

Március 28-án azt olvashattuk a sajtóban, hogy az előző napon kiállítás nyílt a Munkásmozgalmi Múzeumban a közgyűjtemények /muzeumok, könyvtárak és levéltárak/ 1980. évi szerzeményeiből és a megnyitás alkalmával Villangó István a MM illetékes főosztályának vezetője tájékoztatót tartott a sajtó képviselőinek. - Mi a megszokott és mi az új ebben az újsághírben. Ezt kérdezem Pázmán Pétertől a KMK munkatársától, szerkesztőségünk tagjától.

- Ami megszokott ebben a hírben, hogy ez a sajtótájékoztató egy évek óta ismétlődő eseménysorozat legújabb állomása. A minisztérium Közgyűjteményi főosztálya már hosszú idő óta minden tavasszal a nyilvánosság előtt számol be a közgyűjtemények helyzetéről és munkájáról. Ami új ebben a hírben: a sajtótájékoztatóhoz kapcsolódó "új szerzemények kiállítás" első alkalommal volt látható a nagyközönség számára is.

● Hogyan szerveznek meg egy ilyen bemutatót, ill. sajtókonferenciát?

- A minisztérium Közgyűjteményi főosztályának vezetője jelöli ki azt a néhány embert, akik "bizottságot alkotva" szervezik meg és bonyolítják le a tájékoztatót. Ebben az évben öten voltunk. Minden szakterület egy képviselővel vett részt, továbbá a minisztérium is adott egy "koordinátort", s a Munkásmozgalmi Múzeumot is képviselte egy osztályvezető. Itt kell megemlítenem, hogy a házigazda múzeum munkatársai hibátlan, gyors és nagyon színvonalas munkát végeztek. A bizottság tagjai első megbeszélésükön elosztották egymás között a teendőket, s aztán már mindenki végezte a maga dolgát. Az utolsó fázisban összeültünk Villangó elvtárral, a főosztály vezetőjével, s tisztáztuk a még nyitott kérdéseket.

● Neked milyen szereped volt a kiállítás és a sajtótájékoztató megszervezésében, ill. létrehozásában?

- Mind a szervezésben, mind pedig az "anyagok előkészítésében" jelentős feladatok hárultak rám. Pl. a könyvtári terület írásos dokumentumainak elkészítése, a muzeumi, levéltári és könyvtári terület statisztikai és fejlesztési adatainak összegezése, "egy anyaggá gyurása" és sokszorosításra szerkesztése. De jelen voltam a könyvtári anyagok beérkezésénél és válogatásánál és a kiállítás rendezésénél. Több tucat telefon- és

személyes-megbeszélést folytattam újságírókkal annak érdekében, hogy a meghívón túl biztosítsam részvételüket stb.

● Mely intézményeket hívtak meg a részvételre? Milyen kritériumok alapján válogatták ki a bemutatott "új szerzeményeket"?

- A kiállításra meghívandó intézmények névsorát az adott szakterületek képviselőinek javaslata alapján állítottuk össze. A könyvtárak listáját én állítottam össze, kb. negyven könyvtár kapott a körlevélből.

Az első kritérium az volt, hogy az "új szerzemény" 1980. évi legyen. A második pedig, hogy az intézmények mit tartanak bemutatásra érdemesnek. A beküldött tárgyak közül könyvtári dokumentum szinte semmi sem maradt ki.

● A sajtótájékoztató "előadója", Villangó elvtárs kapott-e előzetes tájékoztatást?

- Villangó elvtárs az említett előzetes anyagokból készült fel. Elsősorban adatokat, számokat kért, a szöveges részt maga állította össze.

● És a meghívott újságírók? Ők kaptak-e valamilyen "anyagot" /hogy e csunya szót használjam/ a kiállított tárgyakról, dokumentumokról? A könyvtárak bemutatott új szerzeményeiről készült-e ilyen sokszorosított "Tájékoztató"?

- A meghívott újságírók több írásos anyagot is kaptak, kb. annyit, amennyiből egy egész lapszám összeállítható lett volna. Köztük volt pl. a levéltárak kiállított dokumentumainak listája, a könyvtárügyi témajavaslatok első félévi füzetek, az összesített statisztikai tájékoztató, amelyből minden székre tettünk egyet, a muzeumi hírlevél legújabb száma stb. Megjegyzem: a könyvtárak kiállított dokumentumainak jegyzéke azért nem jelent meg sokszorosított formában, mert csak az OSZK küldött leírás lett volna megszerkeszthető, a többi könyvtár sajnos, nem küldött használható kísérő szövegeket. Véleményem szerint "furcsán" mutatott volna, ha csak az OSZK-t népszerűsítjük. Erről egyébként - vállalva a felelősséget - én döntöttem így.

● A közrendű kiállítás-látogató hozzájuthatott-e ezekhez a szórólapokhoz?

- Sajnos a "közrendű" kiállítás-látogató nem nagyon juthatott hozzá ezekhez az írásos anyagokhoz, mert legtöbbször csak éppen annyi készült, amennyi a megjelent kilencvenhat újságírónak volt elég.

● Hogyan lehetett lemérni a kiállítás sikerét? Érdeklődtek-e az újságírók? /A sajtóban nagyon szűkszavuan emlékeztek meg az eseményről!/?

- Ugyanezt kérdeztem a Munkásmozgalmi Múzeum képviselőitől a zárás után. Ők azt mondták, hogy a nagyközönség meglepően nagy számban nézte meg a kiállítást, amit annak tudnak be, hogy nagyon rövid ideig /8 napig/ volt látható. Ami az újságírókat illeti, nos, erről később kell beszélni a konkrét kérdések végeztével.

● A múzeumok előnyben voltak a könyvtárak és a levéltárak előtt. Vonzó volt-e az utóbbiak "anyaga"?

- Nem tudom, hogy miből gondolod, hogy előnyben voltak, vagy előnyben lennének bármikor is?! Annyi mindenképpen igaz, hogy egy Vasarely sakk-készlet sokkal látványosabb, mint egy mégoly értékes könyv vagy kézirat. Ezzel együtt el kell mondanom, hogy a könyvtárak bemutatott anyaga semmiben sem maradt el a többi közgyűjteményétől. Az más kérdés, hogy sajnos, számban nagyon lemaradtunk. Csak példaképpen említem meg, hogy 13 megyei

könyvtár nem válaszolt a felhívásra, az un. nagykönyvtárak közül nem jelentkezett az Országgyűlési Könyvtár, a Debreceni Egyetemi Könyvtár, az ELTE Könyvtára, az MTA Könyvtára pedig fénymásolatokat akart bemutatni. Inkább arról kellene elmélkedni, hogy ők vajon miért zárkóztak el egy országos jelentőségű bemutatkozás lehetősége elől?

● Magukra vonták-e a figyelmet az OSZK kiállított dokumentumai?

- Az OSZK nagyon szép anyaggal képviseltette magát, s elmondhatom, hogy eziránt meg is volt a megfelelő érdeklődés. Nem az OSZK-n mult az általad szegényesnek ítélt érdeklődés a sajtó részéről.

● A sajtóból tudjuk, hogy Villangó elvtárs szólt a közgyűjtemények helyzetéről, problémáiról, nehézségeiről, fejlesztésük kilátásairól. Mondott-e valami biztatót az OSZK új épületéről?

- A beszámolóban csak futólag említette - gondolom, azt is remélve, hogy az újságírók nem is térnek vissza rá. A helyszínen nem is reagált senki, de később a Magyar Rádió riportere Szathmári Ilona megkérdezte:

"... Mit jelent az, hogy /a közgyűjteményeknek/ tartalékaik vannak; voltak?

- V.l.: /A muzeumok/ az elmúlt évben jobban meg tudták fogalmazni azokat a fejlesztési feladatokat, amelyek előttük álltak és ehhez jó feltételeket tudtak teremteni, tehát pl. az intézmények létszámában, költségvetési adottságaiban, az intézmények elhelyezésében egy kicsit előbbre jutottak, mint a másik két közgyűjteményi típus. Könyvtáraink a nehézségeket elsősorban az állomány gyarapításában, a könyvbeszerzésben érzékelik. Ismeretes, hogy az Országos Széchényi Könyvtár leendő épülete a Várban meglehetősen lassan épül, bár az elmúlt évben felgyorsult. Reméljük, hogy '83-ban ez is elkészül. Ezt tekintjük egyébként a 6. ötéves tervidőszakban a könyvtárfejlesztés legfontosabb feladatának. Azért is, mert a nemzeti könyvtár állapota, működése meghatározó az egész magyar könyvtári rendszerben. És most van előkészülőben a Széchényi Könyvtár várbeli épületében egy olyan központi restaurátori műhely felállítása, amely nemcsak a nemzeti könyvtárnak, hanem valamennyi közgyűjtemény számára papírt, pergament, bőrt, tehát a könyvtári, levéltári jellegű restaurálást központilag lesz képes elvégezni, a műhely előbb kezd meg működését, mint maga a könyvtár."

● Mint a PR /public relations/ szakembere mit javasolnál az OSZK-nak illetve a könyvtáraknak a jövő évi hasonló bemutató jobb előkészítéséhez?

- Talán nem tűnik szerénykedésnek, ha azt mondom, hogy nem vagyok a PR szakembere. Tisztem, hivatásom, s némi hozzáértésem a sajtókapcsolatok kiépítéséhez és karbantartásához van, már ami a könyvtárügyi témákat illeti. Kérdésed azt sugallja, hogy véleményed szerint, vagy nyilván mások véleménye szerint is "halvány kis sajtótájékoztató" volt az idei. Személy szerint erről a következő a véleményem: ez a tájékoztató se jobban se rosszabbul nem volt előkészítve, mint bármelyik elődje. Hogy mégis, miért maradt el tőlük? Mert egy ilyen esemény leglényegesebb mozzanata hiányzott belőle: a párbeszéd a szakemberek és az újságírók között. A tájékoztató több, mint másfél óráig tartott, s az újságírók részéről egyetlen kérdés sem hangzott el, pedig majdnem százan voltak. S így volt ez már tavaly is. Délben mindenki rohant lapot zárni, idejük sem volt kérdezni. Ugy tartom, hogy a jövőben helyesebb lenne egy új szerzemények kiállításával egybekötött

írásos tájékoztató közreadása, amellyel lényegében ugyanez elérhető lenne. Ugyanakkor be kellene vezetni a közgyűjteményi főosztály osztályain az olyan sajtótájékoztatásokat, amelyeknek a könyvtári osztályon már több éves hagyományai vannak, ahol egy kisebb létszámú újságíró csoportnak lehetősége lenne a téma állami és szakvezetőivel valóban "beszélgetni a legfontosabb örömökről és bánatokról". Hogy ez mennyire jól bevált, arról azt hiszem, azok az újságíró kollégák és azok az újságolvasók tudnának beszámolni, akik rendszeresen írnak a könyvtárügyről, s akik rendszeresen találkoznak az ezek nyomán keletkezett cikkekkel a sajtó hasábjain, a rádió és TV riportjaiban, műsoraiban.

Kérdező: Bor Kálmán

"A megidézett gyermekkor világa..."*

Az alföldi "hírös város" Kecskemét kellős közepén van egy szép régi paraszt-polgár ház. Modern toronyházak közé ékelődött emlék a város múltjából, régi kőkerítés védi a körülötte nyüzsgő forgalom zajától, mely megcsendesülve zsongja be a kertet, mihelyt a kaput maga mögött tudja az ember. Gólya fészkel a kéményen, nyugodtan tollászkodik a magasban. Élelemért jó messzire kell repülnie, mégis itt tanyázik, talán tudja, hogy jelenléte hitelesebbé varázsolja a környezetet. A Gáspár András utcai műemlék kuria 1976 óta a Magyar Naiv Művészek Muzeuma. Az állandó kiállítással egyidőben egy-egy alkotó önálló kiállítását is megrendezik a "különtermekben". Boros Lajosné Endresz Teréz textilképkészítő munkáit 1981. április 26-tól június 21-ig láthatják itt az érdeklődők. Korábban, 1977-ben és 1978-ban a muzeum állandó kiállításán már helyet kaptak alkotásai, de a most megnyitott kiállítás az első önálló bemutatkozás ebben a nagyon hangulatos, Terike képeihez igazán illő környezetben. Az évek során öröndetes módon megszaprodott alkotásainak száma, s az ügyesen csoportosított anyag képei egymást kiegészítve, magyarázva varázsolják eléink a bakonyi kis falu, Nagyesztergár hajdan volt paraszti életformáját. A megidézett gyermekkor világa bensőséges, meghitt hangulatot teremtett a megnyitón résztvevők számára. Bánszky Pál művészettörténész keresetlen, egyszerű szavakkal mutatta be az alkotót és a kiállítást, Terike kicsit elfogódottan, de szívesen mesélt képei születéséről. A megnyitó után az érdeklődők körülvették, és többen szerettek volna képet rendelni nála. Mi néhányan, akik az OSZK-ból ott voltunk, örültünk megérdemelt sikerének, és annak, hogy Terike hozzánk tartozik. Öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy tanúi lehetünk egy-egy új munka megszületésének, részesei lehetünk a művészi alkotás folyamata szépséggel és szenvedéssel teli útjának.

* Idézetek Bánszky Pál bevezetőjéből.

Munkásságának művészi értékelésére nem vállalkozunk, ez a szakemberek dolga, de pályájának figyelemmel kísérése és "könyvtári feldolgozása" ugy érezzük, kötelességeink közé tartozik.

A Kassák Klubban, 1976 októberében történt első bemutatkozása óta többször szerepelt a nyilvánosság előtt, sok kiállításon vett részt munkáival. /Ezeket az alkalmakat a cikk végén időrendben felsoroljuk./ Képei illusztrációkként díszítik a Valóság 1977. novemberi számát /XX. évf. 11. sz. 29. l.: Vetés és Aratás c. képek/, a Nemzeti park a Kiskunságban /szerk. Tóth Károly. Bp. 1979. Natura. 519 l./ c. mű 493. oldalát /Nagymama látogatása; sajnos a képaláíráson Terike neve hibásan Bakosné/ és a Hogyan éltek elődeink? /Fejezetek a magyar művelődés történetéből. Szerk. Hanák Péter. Bp. 1980, Gondolat. 231 l./ 203. oldalát. Ugyanez a kép, a Parasztház belseje c. kompozíció található meg Varga Domokos: Aranyhomok (Bp. 1980, Móra Kiadó. 306 l. /Ezerszínü Magyarország./) c. könyvének 57. oldalán is. A Természet Világa c. folyóirat 1979. 11. számának címképe Terike Kenyérszelés c. alkotása. A képfelirat kissémelléfog: naiv festőnek nevezi az alkotót és textilképét festménynek titulálja.

A Fővárosi Művelődési Ház 1979. évi márciusi programfüzetének 6. oldalán olvashatjuk, hogy az Amatőr képzőművészek klubja március 1-i találkozóján láthatók Boros Lajosné Endrész [! Endresz] Teréz textil-plasztika készítő művei. A Népművelés /A Kulturális Minisztérium folyóirata/ hasábjain "A kifejezés öröme" címmel rövid tudósítás ad hírt Boros Lajosné naiv művész bemutatkozásáról az OSZK pinceklubjában /1978. évi 2. sz. 36. l./.

Bánszky Pál: A naiv művészet határai c. cikkében /Művészet. XX. évf. 6. sz. 1979. június, 12. l./ említi Terike nevét és ugyanez a szöveg fordul elő A Magyar Naiv Művészek Múzeumának állandó kiállítása /Kecskemét, 1978. május - 1979. szeptember/ c. kiadvány bevezetőjében is: "... napjainkban is jelentkeznek olyan alkotók, akiknek a témaválasztását a földművelés, a falusi szokások, a közvetlen környezet megfigyelése és hiteles néprajzi megörökítésének szándéka ösztönzi /pl. Vankóné Dudás Juli, ... Borosné Endrész Teréz.../" A kiállítási katalógus közli Terike életrajzát /szülőfalujának neve sajtóhibából eredően Nagyeszterág-ként szerepel/, felsorolja a kiállított képeket: az első lépések /ez a kép a katalógus illusztrációs részében is megtalálható/, Szabadkonyhánk, Paraszt Ádám-Éva. A Mezőgazdaság a naiv művészetben c. kiállításon, melyet 1980-ban a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban rendeztek, Terike munkásságát három alkotás képviselte: Hátsó szobánk /ez a kép a katalógus illusztrációs részében is helyet kapott/, Aratás és Hatatérés.

Önálló cikkek is foglalkoznak pályafutásával. Bogárdi Márta: Maradjon valami a kezemtől /Magyar Ifjúság, 1980. március 21. XXIV. évf. 12. sz. 22-23. l./ és Barnaföldi Gábor: Teri néni /Nők Magazinja, 1980. 6. sz. 42-43. l./ c. írása kedvesen és szeretettel mutatja be az alkotót és képeit. Az OSZK Híradóban 1976-ban /XIX. évf. 11-12. sz. 211-212. l./ "Vágyam a kenyér sorozat volt..." címmel adtunk hírt addigi pályájáról. A XX. évf. 11-12. számában Markos Béláné: Nyugdíjas találkozók az OSZK-ban c. cikkében megemlíti, hogy a találkozó alkalmával "... arra is volt idő, hogy megcsodálhassuk Borosné Terike kedves nyugdíjas dolgozó társunk nagyszerű népművészeti képeit..."

Az ember emlékeiben őrzi gyermekkorát. Különös és értékes ajándéka a sorsnak, ha ezt az emlékekben élő gyermekkort őrzője mások számára is hozzáférhetővé tudja tenni, sajátos, varrott, ragasztott textilképeken élővé varázsolni. Terike egy eltűnőben levő régi világ hagyományait eleveníti fel és őrzi meg számunkra. "Szeretetet jellemzi őt is a képeit..."

* * *

Kiállítások, bemutatkozások:

1. Budapest, Kassák Klub, 1976. október.
2. Televízió ifjúsági klubja, 1976. november 9-23.
3. Televízió. Vitray Tamás "Csak ülök és mesélek" c. műsora, 1977. március 8. Nők napja alkalmából.
4. Kecskemét, Magyar Naiv Művészek Muzeuma, állandó kiállítás. 1977. március 27.
5. Országos Széchényi Könyvtár. Nyugdíjas találkozón rádió közvetítés és kiállítás, 1977.
6. Szerencs. 1977. július. Közös kiállítás
7. Nyiregyháza, Városi Művelődési Központ. 1977. augusztus 6-28.
8. Budapest, Néprajzi Múzeum. Diavetítés, 1977. szeptember 28.
9. Kecskemét, Magyar Naiv Művészek Muzeuma, állandó kiállítás. 1978. május - 1979. szeptember
10. Budapest, Csili Művelődési Központ. 1978. október 4-16.
11. Országos Széchényi Könyvtár. KISZ-klub. 1978. november 20. - december 20.
12. Dunaujváros, Munkás Művelődési Központ. 1978. november 25. - december 28.
13. Budapesti Műszaki Egyetem Kollégiuma. Zeneterem. 1979. február 20. - március 6.
14. Budapest, Fővárosi Művelődési Ház. Diavetítés, 1979. március 1.
15. Mezőgazdaság a naiv művészetben. Budapest, Magyar Mezőgazdasági Múzeum, 1980.
16. Amatőr népi iparművészek kiállítása. Budapest, Csili Művelődési Központ. 1980. szeptember 26. - október 5.
17. Üzemi amatőr nép- és iparművészek 3. országos kiállítása. Dunaujváros, 1980. november 30. Oklevél és 1000.- Ft különdíj
18. Kecskemét, Magyar Naiv Művészek Muzeuma. Önálló kiállítás. 1981. április 26. - június 21.

Baczoni Tamásné

Minden könyvbarát életében van egy pillanat, amikor megáll a polcok előtt - akár a könyvtárban, ahol dolgozik, akár otthonába - reménytelen mozdulattal tárja szét két karját és felsóhajt: "Mi lesz veled, könyvecske? Beszereztetek, feldolgoztalak, olvastalak, szeretlek - de nem tudlak megóvni az enyészettől, nem tudlak rendbehozni a természetes vagy erőszakos rongálódás után, nem tudok értékes belbecsed számára megfelelő külsőt biztosítani!"

Persze, vannak erre szakemberek, öreg könyvkötők, akiknek a mesterség a kisujjukban van, meg lelkes fiatalok, akik ismerik a modern technikát, s telve vannak művészi elképzelésekkel. Vannak - de hol? Hogy csak a magam tapasztalataiból idézzek, évekkel ezelőtt elvittem 110 kötetes Jókai-sorozatomból két kötetét egy öreg szakihöz restaurálásra. Elmagyaráztam, hogy a kötés megtartásával javítsa meg, de ki tudja, min járhatott az esze, míg beszéltem, mert Kárpáthy Zoltánt megnyuzta, körülmetélte, és szörnyű, üzleti könyvhöz illő kötéssel látta el. - Könyvtárunk szűk keretek közé szorított kötetelését tavalyelőtt lelkes fiatalokra bíztuk, akik - még adómentesek lévén - hajlandók voltak intézmények számára is dolgozni. Xerox-másolataink kötését úgy oldották meg, hogy az ívet kettéhajtották, a hajtás mentén elvágták, s összeragasztották, mit sem törődve azzal, hogy a gerinc nem az ív közepére esett, és még jó, ha az oldal végét megtaláltuk a következő oldal elején. Szelíd számonkérésünkre az volt a válasz, hogy ők bizony nem hajlandók 120 forintért méricskélgni, vágjuk mi össze, mielőtt odaadnánk nekik. És akkor még ott volna az a rengeteg elnyűtt könyv, hiányzó gerinccel, kijáró, körülszakadozott táblákkal /még jó, ha megvannak!/, a többkötetes művek, amelyek egy-egy kötete különösen nyuzott, de kár volna őket eltérően beköttetni, mégha nem is muzeális érték a kötésünk. Nem is beszélve a XVIII. század szép papírkötéseiről, amelyeket halálos véték volna tulipiros PVC-re felcserélni.

Odahaza hasonló a helyzet, még kevesebb kerettel a köttetésre, javíttatásra. Mit tegyek kedves, de rossz állapotban lévő könyveimmel? Nem győzöm pénzzel az átköttetést, de némelyiket szeretném is eredeti bőrében megtartani. Dugjam a "gerincteleneket" a második sorokba? De akkor mi kerül a kirakatba? A kifogástalan állapotban lévő könyv, amelyet sohasem olvasok? Emitt egy papírkötéses, olasz Petrarca, nem bibliofil kiadás, de "vétkellem" kommersz kötéssel elláttatni - ott meg egy Ovidius-kötet, az ötvenes évekből, polgáz tankönyvhöz illő kötéssel. És így tovább, tovább, tovább...

Ekkor jutott el hozzám 1979 tavaszán az OSZK körlevele egy bibliofil könyvkötő munkaközösség alakulását beharangozva, amely válasz volt imádságomra. Immáron második esztendeje annak, hogy a Rosenberg-házaspár utcába járok. Nem állítom, hogy mestervizsgát tehetnék, de rengeteg hasznos dolgot tanultam, amelyeket mind a köz-, mind a magánéletben buzgón kamatoztatok. Az Ég tudja csak, hogy könyvtárunkban ezer más, fontos munka vár rám, de nyugodtabb a lelkiismeretem, ha egy-egy kijáró lapot beplanatolozhatok, hasadt könyvlapot meghegeszthetek, reménytelen állapotban lévő, régi különlenyomatot átmenthetek az utókornak, abban a reményben, hogy majdan átadhatom ismereteimet a fiata-

labbb évjáratu könyvtárosoknak. Odahaza kis műhelyt rendeztem be, és ha rengeteg pusztuló, kedves könyvem sikerül az utolsó pillanatban megmenteni a végromlástól, vagy másokat hozzájuk illő kötéssel ellátni, passzív könyvbaráttól aktív könyvbaráttá váltam. Szorgalmasan füzögetek otthon, de a körülvágás, préselés, táblázás munkálatai a Rosenbergben folynak, áldott türelmü mestereink, Horváth Pál és Kalocsay László irányítása és aktív segítsége mellett. Munkaközösségünk létszáma fluktuál, de azért mindig telt ház van, sokszor alig jutunk asztalhoz, pákához. Van közöttünk ÁKV-s, könyvtáros, restaurátor, lelkes gyűjtő, s most mindannyiunk nevében mondok köszönetet azoknak, akik fejből kipattant az ötlet, és akik nem unják meg a velünk való foglalkozást: Kastaly Beatrixnak, Kalocsay Lászlónak, Horváth Pálnak, valamint Táboriné Klárinak - és persze az OSZK vezetőségének, amely ezt lehetővé tette számunkra.

Most már csak egy vágyam van: ha olyan könyvkötő szövetkezet alakulna, amely könyvtárak számára dolgozik, és folyóiratok kommersz, de tisztességes bekötésétől kezdve a restaurálásig és igényes, művészi kötések elkészítéséig mindenre vállalkozik.

Utóirat: Azoknak az ismerőseimnek pedig, akik melegen érdeklődnek, nem vállalnám-e szíveségből könyveik bekötését, azt üzenem: 2000-ig be vagyok táblázva!

Moskovszky Éva
Magyar Nemzeti Múzeum
Régészeti Könyvtár

Új feladatok a KMK-ban

A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek jobb könyvtári ellátásának megszervezése az elkövetkezendő időszakban a magyar könyvtárügy kiemelt feladata. A manapság egyre gyakrabban emlegetett fogalom hallatán először rendszerint az egészségügyi szempontból károsodottak jutnak eszünkbe - talán az ENSZ által meghirdetett "Rokkantak Éve" miatt -, pedig a fogalom köre ennél lényegesen tágabb. Hosszan sorolhatnánk a szociális, kulturális szempontból hátrányos helyzetű rétegeket is. Gondoljunk csak a milliós tömeget kitevő bejáró-ingázó munkásokra, a munkásszállások, a szakmunkástanuló kollégiumok lakóira, akiknek közös gondja az életforma-keresés; vagy a tanyán lakókra, a rosszul ellátott új és régi városnegyedek lakóira, a cigányságra - a maga szerteágazó problémáival -, a lumpen elemekre, alkoholistákra, elítéltekre, javító-nevelő intézetek lakóira. És természetesen ide tartoznak az egészségi-fizikai okokból hátrányos helyzetűek számszerint jelentős csoportja is, a betegek, az öregek, a hallás-, látás- és mozgáskárosultak. Sajátos réteggként ide sorolhatjuk a GYES-en levő kismamákat, akiknek az otthonmaradás sokszor a teljes elszakadást jelenti a külvilágtól. De mit tehet egyáltalán a könyvtár az ő érdekükben?

Ugy gondolom, hogy nem is keveset. A könyvtár mint a "tudás tárháza" nagyban hozzájárulhat a művelődési igények felkeltéséhez és kielégítéséhez, vagy a szakképzettség megszerzéséhez. Mint "szabadidős" intézmény, gazdag szépirodalmi választékával szórakozást, kellemes, értelmes időtöltést, öröm- és élményforrást biztosíthat. Mint nyitott, demokratikus intézménynek segítenie kell a közéletben való tájékozódást, a társadalommal való kommunikációt, hozzá kell segítenie az embereket a társadalmi integrálódáshoz, a társadalmi események sodrába való bekapcsolódáshoz. Ezt az utóbbi funkciót azért fontos hangsúlyozni, mert a hátrányos helyzet nem utolsósorban izolációt jelent, többféle értelemben is.

Mindezen funkciók betöltéséhez sokmindenre szükség van: az anyagi feltételeken kívül szervezeti megoldásokra, átgondolt, szociológiailag, pedagógiailag megalapozott módszerekre, és - természetesen - könyvtárosi felelősségérzetre, a feladat vállalására.

Annak érzékeltetésére, hogy milyen szerteágazó feladatról van szó, csak egy területnek, a betegek könyvtári ellátásának ügyét szeretném bemutatni. Ezen belül először a kórházi könyvtári ellátásról kell szólnunk, melyhez külön intézménytípust: a kórházi betegkönyvtárat kell - kellett - létrehozni. Rendeletek, intézkedések vannak már évek óta érvényben, gyakorlatilag azonban ma is teljes a zűrzavar. A betegkönyvtárak működése esetleges, nincs kidolgozott szervezeti keretük, működési rendszerük. Mindez azonban az egészségügyi könyvtári ellátásnak csak egyik része, amely mellé sürgősen fel kellene zárkóznia a közművelődési könyvtári ellátásnak. A betegeknek ugyanis csak egy része kórházi beteg, nagy részük viszont otthonfekvő, ágyhoz-házhoz kötött beteg, öreg. A családtagok, a szomszédok szerencsés esetben gondoskodnak róluk, de akikről nem...? A közművelődési könyvtárak ma még csak elvétve rendezkedtek be a könyvek házhoz szállítására. És az un. rehabilitált betegek? A látás-, hallás és mozgáskárosultak vajon látogathatják-e a közművelődési könyvtárakat?

A közelmúltban egy varsói kolléganő látogatta meg intézményünket, aki egészségügyileg, fizikailag károsodott betegek könyvtári ellátásával foglalkozik. Ilyen kérdéseket tett fel: a könyvtárak hány százaléka alkalmas nálunk tolokocsival /de akár hozzátehetném: babakocsival!/ való megközelítésre; hány helyen biztosítják a csökkentlátóknak vagy vakoknak a hangzóanyag használatát; rendelkezésre állnak-e öregbetűs könyvek /csökkentlátóknak, de egyszerűen az öregeknek is/ stb. Mint tapasztalhatjuk, nemcsak a régi könyvtárakban nincsenek meg ezek a feltételek, hanem az újak építésénél sem biztosítják őket. Márpedig nyilvánvaló, hogy a látás-, hallás és mozgás károsultak központi, bentlakásos intézményeinek könyvtáral nem tudják megoldani országszerte a könyvtári ellátást!

Ugyancsak ennél a témakörnél kell szólnunk a biblioterápiáról, a kifejezetten gyógyító szándékkal történő olvasásról, olvastatásról. A biblioterápia kiegészítő gyógyítási tevékenység, képzett és megfelelő adottságokkal rendelkező könyvtáros tervezése, vezetése és ellenőrzése alatt folytatott olvasási program, szoros együttműködésben az egészségügyi gyógyító személyzettel, orvosokkal, ápolókkal. Ezt az olvasási programot a betegségtípusokhoz mérten, s ezen belül is egyes konkrét esetekre szabva, pontos diagnózis alapján kell összeállítani és lebonyolítani. A biblioterápia elvonja a beteg figyelmét önmagáról, enyhíti a kórházi környezet okozta izoláltságot. Az irodalmi műben feldolgozott problémák segítségére vannak a betegnek a helyes életvezetés kialakításá-

ban. Egyéni és csoportos formában is megvalósítható, de az olvasást mindenképpen beszélgetésnek kell követnie, melynek során lehetőség nyílik az eddig elhallgatott vagy fel nem ismert problémák szabad megbeszélésére. Az irodalmi hősök magatartás- és indiktorrendszerének elemzése révén elmélyülhet az önismeret; az irodalmi mű nyújtotta humán és s. Illemi értékek beépítése elősegítheti az egyéni értékrend változását, gazdagodását, az önértékelő képesség fejlődését.

A biblioterápia külföldi szakirodalmi hallatlanul gazdag, a hazai viszont hallatlanul szegény. Ez nem jelenti feltétlenül azt, hogy biblioterápiás tevékenység sem folyik nálunk /bár semmiképpen sem elegendő/, de azt feltétlenül, hogy akik foglalkoznak vele, azok sem törekednek munkájuk elemzésére, s tapasztalataik közzétételére. Némi bizonytalanság tapasztalható abban a vonatkozásban, hogy ki is az igazi gazdája a biblioterápiának, hiszen a könyvtárosok a képzés során nem kapják meg az ehhez szükséges speciális ismereteket. Ha ilyen munkába vonják be őket, autodidakta módon kell elsajátítaniuk mindezeket. Az utóbbi időszakban mégis készült néhány egyetemi, főiskolai szakdolgozat, bölcsészdoktori disszertáció ebben a témakörben, ami a téma iránti érdeklődés növekedésére mutat.

Habár eddig a betegek könyvtári ellátásáról beszéltem, nem tudom megállni, hogy ne hívjam fel a figyelmet a könyvtárak "betegségmegelőző" funkciójára, amit eddig is, talán tudtukon kívül végeztek. A könyvtár ugyanis az egészségesek érdekében, a mentálhigiéne érdekében is rengeteget tesz, hiszen olyan hely, ahol az emberek kibeszélhetik magukat, a könyvtáros meghallgatja őket s emellett még megfelelő olvasmányt is ajánl! Mennyi pszichés és neurotikus panaszt előz ez meg! Emberi melegséget, közösséget lehet találni a könyvtárban. Valószínűleg ez magyarázza például a nyugdíjasok magas arányszámát a beiratkozottak statisztikájában – és alacsony arányszámát a kölcsönzési statisztikában.

Nos, ennek az egyetlen részterületnek a bemutatása után hadd jellemezzem azt a stratégiát, amivel a KMK készül az előtte álló feladatok megoldására.

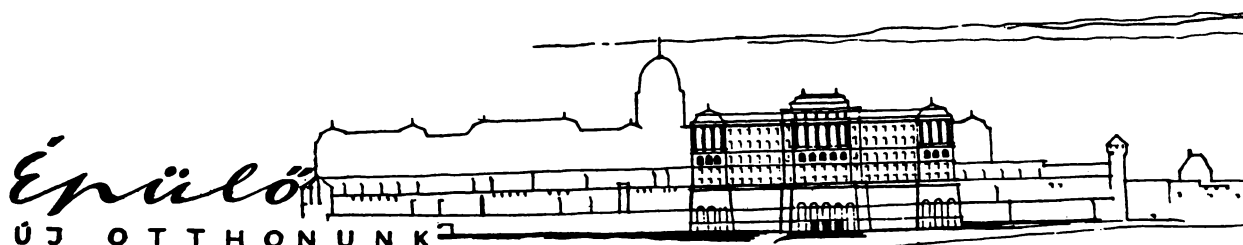
A Hálózatfejlesztési osztályon Bereczky Lászlóné már több mint egy évtizede munkálkodik a kórházi betegkönyvtárügy megnyugtató rendezésén. Elkészült a magyarországi helyzet feltérképezése, fejlesztési irányelveket dolgoztak ki. A megvalósításban pedig egyre jobb partnerre találnak az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének illetékeseiben, valamint az SZMT Könyvtárak munkatársaiban. A kérdés megoldása érdekében az anyagi, személyi, szervezeti feltételek megteremtésén túl számos előítéletet, kényelmesen elzárkózó vagy közömbös nézeteket is át kell törniük.

Az Olvasáskutatási osztály igyekszik felderíteni és támogatni mindazokat a kezdeményezéseket, melyek országszerte a hátrányos helyzetűek érdekében megindultak, az ezekről készült írásos anyagokat pedig módszertani füzetekben közreadni, elősegítve ezzel a szociológiailag, pedagógiailag, lélektanilag megalapozott módszerek mielőbbi kiérlelését.

Az Oktatási osztály 1981-82-ben tanfolyamot indít olyan olvasószolgálatos könyvtárosoknak, akiknek a közeljövőben kifejezett feladata lesz a hátrányos helyzetű réte-

gekkel való foglalkozás. A könyvtáros társadalom figyelmének középpontjába akarjuk állítani a kérdést, hogy mindenkit megnyerjünk; a megoldáshoz pedig a saját eszközeinkkel: szakmai módszertani segítségnyújtással szeretnénk hozzájárulni.

Bartos Éva

A vári olvasószolgálat terveiről

tartott tájékoztatást május 7-én dr. Ferenczy Endréné főosztályvezető a KISZ-szervezet számára. Ennek alapján készült az alábbi összefoglaló.

A vári olvasószolgálat kialakításának jelenlegi koncepciója két évtizedes fejlődés eredménye. Az építkezés elhuzódása és könyvtárunk szolgáltatásainak időközbeni változásai az eredeti tervek újabb és újabb felülvizsgálatát tették szükségessé. A mostani elképzelések kialakításánál két tényezőt kellett figyelembe venni. Az egyik: kialakult az épület végső szerkezete. A másik: a nemzeti könyvtárnak állományából adódó funkciói. Ez utóbbi tekintetében az OSZK kötelezettsége kettős: gyűjteményét egyszerre kell megőriznie az utókor, s rendelkezésre bocsátania a jelenkor számára.

Az első kérdés tehát az, hogy új otthonában kiknek és mit fog nyújtani a nemzeti könyvtár. Elvi állásfoglalás született arról, hogy az OSZK a vári épületben senkit sem kíván kizárni olvasói közül, az állomány védelmét nem az olvasói kategóriák szűkítése révén fogja megvalósítani. Bizonyos differenciálás természetesen elengedhetetlen. Előreláthatóan három olvasói kategória lesz:

"A" kategória: hivatásos kutatók;

"B" kategória: minden felsőfoku végzettségű könyvtárlátogató és azoknak a tudományegyetemeknek a hallgatói, amelyeknek profilja egybevág a nemzeti könyvtár gyűjtőkörével;

"C" kategória: minden más, 18. életévét betöltött állampolgár és OTV dolgozatot író gimnáziumi tanulók.

Az eredeti hírlapanyagot és a Zárolt Kiadványok Tárának dokumentumait csak az "A" kategóriába sorolt olvasók kaphatják majd meg. Nekik sem szolgáltat ki a könyvtár súlyosan rongált állapotban lévő, egy példányos dokumentumot: ezeket előbb restauráltatja

vagy mikrofilmzetteti. Ezekről a megszorításoktól eltekintve bárki, bármilyen dokumentumhoz hozzáférhet.

Ezek után kövessük végig a könyvtárba az ötödik szinten, az "Oroszlános Kapu" szintjén, a főbejáraton belépő olvasó utját. Itt található a beíró- és információs pult, ahol tájékoztatást kaphat mind az OSZK, mind más könyvtárak szolgáltatásairól. Itt van a ruhatár, amelyet az olvasótermeket használni nem kívánó látogatók is igénybe vehetnek. A látogató innen mehet tovább az ugyanezen a szinten elhelyezett Kisnyomtatványtárba, s a liften vagy a főlépcsőn a 6. szinten elhelyezett különgyűjteményekbe vagy a 7. szinten elhelyezkedő Központi Tájékoztató- és Olvasószolgálatba. A 8. szinten helyezkedik el a KMK szakolvasóterme, a büfé, s egy később megnyitandó "tartalék" olvasói tér. A két lépcső és a két lift közül feltehetően csak egy-egy fog egyszerre működni a forgalom ellenőrzése céljából. Ezekon az olvasó a 7. szintre a közepén elhelyezett katalógustérbe jut - itt helyezkedik el a törzsgyűjtemény valamennyi katalógusa, s ezt veszi körül az olvasóterem részben falakkal, részben polcsorokkal tagolt rendszere.

A méretek impozánsak: mintegy 3600 m²-en 500-550 olvasó számára nemzetközi viszonylatban is szokatlan nagyságu, a nyitáskor 65 ezer, végkifejletében 75 ezer kötetre tervezett kézikönyvtárat alakít ki az intézmény. Ebből 30 ezer kötetet foglal majd magába az északi oldalon felállított általános olvasóterem szakrendben felállított szabadpolcos anyag. Itt minden tudományág leglényegesebb dokumentumai helyet kapnak majd - természetesen kisebb mélységben az alkalmazott- és természettudományok -, értve ezen nemcsak a kurrens magyar, hanem a leglényegesebb régebbi magyar és néhány fontosabb külföldi kiadványt is. 15-15 ezer kötetes lesz a déli szárnyon felállítandó irodalom- és történettudományi szakolvasóterem kézikönyvtára. Természetszerűen következnek ebből bizonyos duplikációk az általános olvasóterem kézikönyvtárával, de az adott tudományágak kiadványait lényegesen nagyobb mélységben, s a szaktudomány belső rendszeréhez jobban alkalmazkodó felállítási rendben találhatjuk meg itt. A délnyugati sarokban helyezkedik majd el a Zártolt Kiadványok Tárának olvasóterme, délkeletiben pedig 36 férőhellyel a hírlapolvasó - csak eredeti hírlapok használatára. /Mikrofilm-olvasó készülékek minden olvasóteremben lesznek - elsősorban a galériákon./ Végül a keleti szárnyon lesz a központi tájékoztató kézikönyvtár: alapja a referenz-szolgálat segédkönyvtára, kibővítve a jelenleg különböző osztályok kézikönyvtáraiban szétszórt külföldi segédkönyvekkel. Magában foglalja minden szakterület alapvető segédkönyveit: szótárakat, lexikonokat, bibliográfiákat.

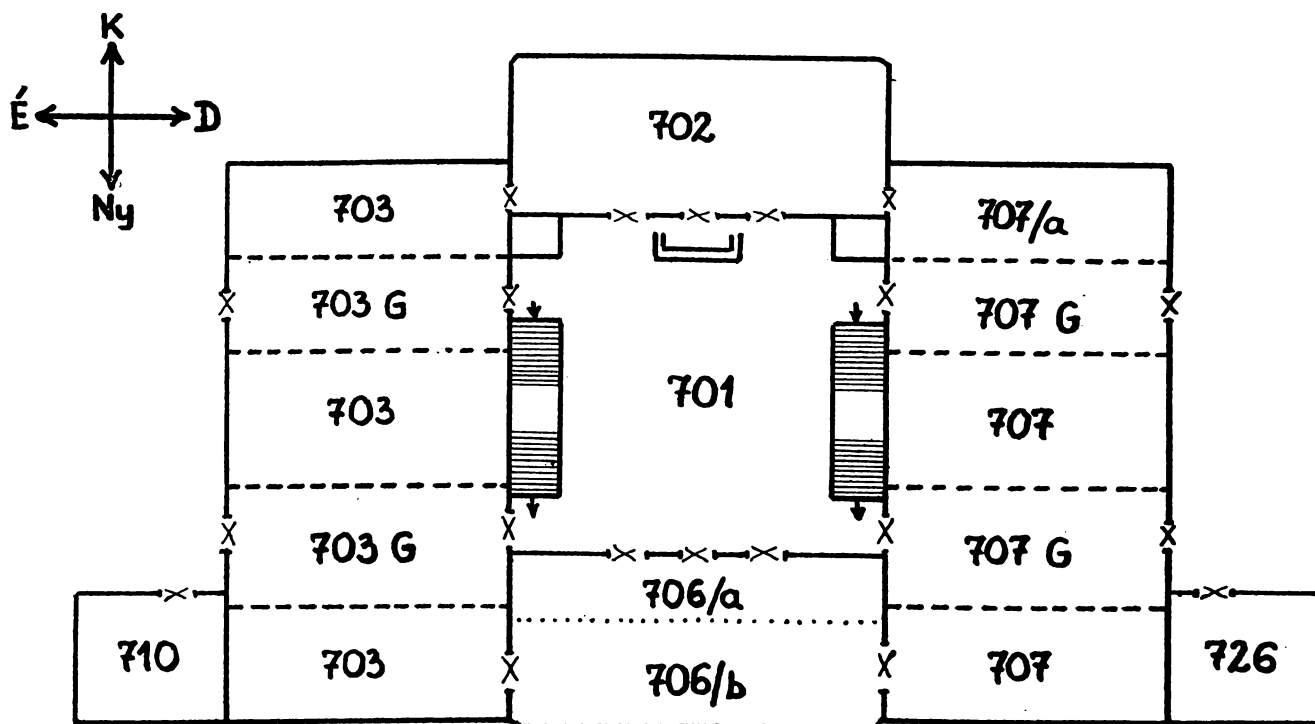
A hírlapolvasót és a Zártolt Kiadványok Tárát leszámítva az olvasó szabadon közlekedhet ebben az egész hatalmas olvasói térben. Az ülőhelyek - eltekintve a központi tájékoztató kézikönyvtár helyeitől - számozottak lesznek, de az olvasó - függetlenül attól, melyik olvasóterembe szól a helyszáma - bármelyik kézikönyvtárból vehet ki könyvet, s akár ott, helyben használhatja a néhány számozatlan hely valamelyikén, akár saját helyére viheti. A jelenlegi elképzelések szerint ilyen méretű szabadpolcos állomány mellett jelentékeny mértékben csökken majd a raktári forgalom.

A raktárról való kiszolgálás a nyugati szárnyon elhelyezkedő Központi Könyvforgalmi Állomáson keresztül történik majd. /A telelift-rendszer lehetőséget nyújt ugyan állomás kialakítására valamennyi olvasóteremben; hosszas viták során azonban a kiszolgálási rend-

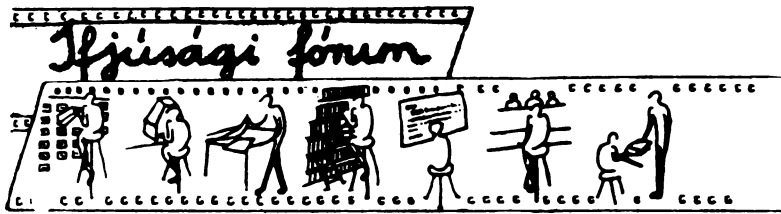
szert centralizálása mellett döntöttek./ A központi állomáson kapnak helyet a raktári helyrajzi naplók és az őrnilyvántartás - így még a kéréslap leküldése előtt meg lehet győződni arról, hogy a kért könyv valóban a raktári helyén van-e. A központi állomásnak ezen túlmenően is sokrétű feladatrendszere lesz. Érdemben felül vizsgálja a kéréseket, szem előtt tartva mind az állományvédelem, mind az olvasó igényeinek szempontjait. Elektromos jelzőrendszeren keresztül értesíti az olvasót a raktárról igényelt dokumentum megérkezéséről. Elintézi a másolati igényeket. Együttműködik a könyvtárközi kölcsönzéssel és közvetlen kapcsolatot tart a raktárral. A dokumentumok visszavételekor kiemeli közülük a javításra szorulókat.

Végül röviden a tájékoztató tevékenységről és az ellenőrzésről. A Központi Könyvforgalmi Állomáson kívül tájékoztatás folyik majd a katalógustérben, a központi tájékoztató segédkönyvtárban és az egyes olvasótermekben is: itt az egyes kézikönyvtárak gondozói és fejlesztői adnak felvilágosítást az olvasónak. A lépcsőtorkolatoknál és a liftnél elhelyezett ellenőrzőpontokról már volt szó: a belső forgalom az egész szinten szabad, de a 7. szintről könyvvel kilépni tilos. Az állomány biztonságát szolgálja még ezen kívül a beépített belső televíziós rendszer, s a könyvtár puhatalódzó lépéseket tesz egy, a könyvbe beszerelhető mágneses ellenőrzési rendszer kialakításának irányában.

VII. szint

G = galéria

Az Országos Széchényi Könyvtár 1978. évi ifjúsági parlamentjén született ifjúságpolitikai intézkedési terv 12. pontja foglalkozik a fiatalok nyelvtanulásának intézményi támogatásával.

Megkérdeztük...

Németh Mária tudományos titkárt és Juhász Lászlóné személyzeti osztályvezetőt, hogyan alakult azóta a nyelvpótlékok, az intézményben szervezett és az intenzív nyelvtanfolyamok helyzete.

* * *

Munkatársaink nyelvtudási helyzetével 1970 óta foglalkozik rendszeresen és behatóan az OSZK vezetősége. Ezen belül természetesen kiemelt figyelmet fordít mindig a fiatalok nyelvismeretére, elemzi annak tendenciáját, pozitív és negatív jelenségeit. E lap hasábjain többször – utoljára 1977-ben /7-8. sz. 138-141. l./-jelent meg a Nyelvpótlék bizottság e kérdéskörrel is foglalkozó beszámolója.

Mostani vizsgálódásaink során a jelenlegi helyzetet szeretnénk bemutatni és ennek alapján néhány következtetést próbálunk levonni.

A könyvtár 35 éven aluli munkatársai közül ma 43 fő részesül nyelvpótlékban. Nehéz ezt a számot a fiatalok teljes létszámával egybevetni, hiszen nagyon sokan dolgoznak közülük olyan munkakörben, ahol nyelvpótlék nem folyósítható. Ha az I-IV. főosztály ifjúságát vesszük számba, és ebből is leszámítjuk a Raktári osztály fiataljait, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy a könyvtári részlegeken dolgozó 35 éven aluli 143 fő közül minden harmadik rendelkezik nyelvpótlékkal elismert tudással /egyetemi, főiskolai diploma, állami nyelvvizsga/.

A nyelvtudók csoportjából tizen két nyelv után is részesülnek pótlékban: 143 főre tehát 53 igazolt nyelvtudás esik.

Ha most ezek nyelvi szerinti megoszlását nézzük, a következő kép rajzolódik elénk:

A fiatalok angol nyelvtudásának mértékét összesen 12 pótlék bizonyítja, ebből: középfok 6 fő, felsőfok ugyanennyi. Az első csoportból ketten az utóbbiak közül hárman kapnak kiemelt nyelvpótlékot. Francia nyelvtudás után csak 3 középfoku és 2 felsőfoku /utóbbiból egy kiemelt/ nyelvpótlékot honorál a könyvtár. A német nyelvtudás elismerésé-

re 6 középfoku és 7 felsőfoku nyelvpótlék szolgál /a második kategóriából kettő kiemelt/, míg az oros nyelv ismeretét két középfoku és 6 felsőfoku /ebből két kiemelt/ pótlék igazolja. Latin nyelvtudása után ill. görög ismerete alapján öt + egy fiatal részeseül felsőfoku nyelvpótlékban. Az olasz tudást két felsőfoku, és a spanyol egy középfoku nyelvpótlék jelzi.

Fontossága miatt külön kell foglalkoznunk a szomszédnépi nyelvek kategóriájával: román nyelvismerete alapján két, és szerb-horvát tudása alapján ugyancsak két 35 éven aluli részeseül kiemelt felsőfoku pótlékban, cseh, illetve szlovák nyelvtudással egyetlen fiatal munkatársunk sem rendelkezik. Lengyel felsőfoku kiemelt nyelvpótléket ketten élveznek.

Mi rejtőzik tartalmilag a felsorolt statisztikai adatok mögött?

Általánosságban nézve: az angol nyelv változatlanul vonzza a fiatalokat, de "felzárkózott" mellé - néhány évi megtorpanás után - a német is. Viszonylag csekély az érdeklődés a francia nyelv elsajátítása és meglepően kicsi az orosz nyelv iránt. A szomszédnépi nyelvek iránti érdektelenség pedig már szinte érthetetlen jelenség.

Könyvtárunk szempontjából értékelve a helyzetet: köztudott, hogy a latin és német nyelv ismerete nélkül a hazai történeti gyűjtemények feltárása nem lehetséges. Így e két nyelv viszonylag erősebb képviselővel - ami mögött természetesen tanulási tendencia is rejlik - elégedettek lehetünk.

Azt sem kell sokat magyarázni, hogy nemzetközi kapcsolataink és kötelezettségeink fokozódása elsősorban az angol és az orosz nyelv ismeretét kívánja meg. E szempontot szem előtt tartva a fiatalság angol nyelvtudását még elfogadhatónak nevezhetjük, orosz nyelvismeretük azonban messze elmarad a szükségeshez képest. De mind a két nyelvnél hiányzik a kiemelt nyelvpótlékkal jutalmazott teljes értékű nyelvtudás.

A szomszédnépi nyelvek tudása tekintetében szinte katasztrofálisnak nevezhető a helyzet /a rokonnépi nyelvekről már nem is beszélve/; a jelenlegi nyelvtudási "utánpótlás" itt még az alapfeladatok színvonalas ellátására sem szolgálhat a jövőben kellő alapot.

A kép tehát nem egyértelműen derűs. Különösen akkor nem, ha tudjuk, hogy a könyvtár vezetőisége mindent megtett és megtesz a nyelvtudás fellendítése érdekében, és indokolt esetben rövid időn belül folyósítja a megfelelő nyelvpótléket is. Jelenleg egyetlen elintézetlen kérdés sem várakozik a Nyelvpótlék bizottságnál!

A sikertelen próbálkozások ellenére is meg kell kísérelnünk az intenzívebb nyelvtanulásra való ösztönzés lehetőségeinek kimunkálását. Ez a fiatalok és az idősebbek közös feladata. Tanulni azonban elsősorban a fiataloknak kell!

Németh Mária

* * *

Dolgozóink, elsősorban a fiatalok nyelvtanulását könyvtárunk házi nyelvtanfolyamok támogatásával és intenzív nyelvtanfolyamokra irányítással segíti.

A már működő latin nyelvkör mellett a KISZ-szervezet kezdeményezésére 1980 elején hathónapos kezdő és haladó angol nyelvtanfolyam indult heti kétszer 1 órában. A könyvtár fő igazgatója a tanfolyam résztvevőinek alkalmanként fél óra időkedvezményt engedélyezett. A tanfolyam hallgatói óránként 5 forintot fizetnek, a tanfolyam vezetőjének tiszteletdíját a könyvtár egészíti ki. A kezdő tanfolyamon 28 fő vett részt. A résztvevők száma 1980 októberében - a tanfolyam folytatásakor - sajnos 12 főre csökkent. A haladó angol tanfolyam 11 fő részvételével indult, folytatására a vezető szülési, majd gyermekgondozási szabadsága miatt nem került sor.

Az orosz nyelvtanfolyamot a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 2 munkatársának bevonásával, 9 fő részvételével terveztük. A tanfolyam a tanításra felkért munkatársunk betegsége miatt meghiúsult.

Intenzív nyelvtanfolyamokra 1978-tól 34 főt javasoltunk /angol: 12, német: 13, orosz: 8, francia: 1/. A jelöltek 67 %-a /23 fő/ 35 éven aluli volt. A javaslatokat a főosztályvezetők a társadalmi szervekkel egyetértésben tették.

Jelentkezését időközben lemondta 5 fő. 11 dolgozónkat felvettek, 3 dolgozót nem, 1981 júniusában felvételizik 15 fő. Középfokú nyelvvizsgát 4 fő tett, mind a négyen megkapták a nyelvpótlékot.

Az intenzív nyelvtanfolyamok idejére a tanfolyam résztvevője a munkahelyi munkavégzés alól egésznapos felmentést kap, a tanfolyam költségeit teljes egészben, a külföldi utazás költségeinek 75 %-át a könyvtár fedezi. /1978-ban 4000 Ft, 1979-ben 6500 Ft, 1980-ban 18.450 Ft volt az erre fordított összeg./ Nem kevés tehát a támogatás, amelyet könyvtárunk nyújt, de az igényeket még így sem elégíti ki. Véleményem szerint az ELTE Idegen Nyelvi Továbbképző Központ tanfolyamait látogatók nyelvek szerinti differenciált támogatásával /a tandíj részben vagy egészben való térítésével/ lehetne fokozni a nyelvtanulás ösztönzését.

Juhász Lászlóné

Hogyan készülünk föl külföldi tanulmányra?

Rutinos utazóknak, akik gyakran járnak külföldi tanulmányuton, bizonyára nem jelent nehézséget a tanulmányuti terv összeállításása. De mit tegyen az a fiatal könyvtáros, aki még nem járt hivatalos kiküldetéssel külföldön, milyen forrásokból tájékozódhat, hova fordulhat segítségért, információért, hogy megtervezhesse a programját?

A válasz egyszerű: jöjjön el a Könyvtártudományi Szakkönyvtárba /Museum utca 3./, ahol a könyvtár törzsállományán kívül a különgyűjtemények gazdag anyaga is rendelkezé-

sére áll /például az utijelentések, IFLA-anyagok, könyvtárismertető, aprónyomtatványok, prospektusok, valamint az alapvető tájékoztatási segédeszközök/.

Külföldi tanulmányuton általában a következő utazási formák keretében lehet részt venni: az intézmények közötti személycsere, a kulturális egyezmények keretében megvalósult utazások, a Művelődési Közlönyben meghirdetett ösztöndíjas tanulmányutak, valamint a konferenciákra, könyvtári és információs szervezetek értekezletére történő utazások révén. Fiatal könyvtárosok az utazások első három formájából szoktak lehetőséget kapni a külföldi tanulmányutra, ezért a továbbiakban az ő számukra szeretnénk segítséget adni a felkészüléshez, hogy munkájuk és az egész szakma szempontjából hasznosan töltsék a tanulmányut napjait.

A külföldi tanulmányutra nagyon alaposan fel kell készülnünk. Nem szabad elfelejtenünk, hogy ilyenkor nemcsak magunkat képviseljük, hanem a magyar könyvtárügyet is, és kínos, ha témánkban és hazánkról alapvető tájékoztatatlanságot árulunk el!

Első feladatunk, hogy a tanulmányut témáját pontosan meghatározzuk. Ez általában egybeesik a kiutazó munkaterületével, illetve annak egy-egy speciális problémáját öleli föl. A kutatási téma kijelölésével együtt a meglátogatandó országot is meg kell határoznunk. Előfordul, hogy ez a sorrend fordított. Például a megpályázható ösztöndíjas utak esetében először nézzük meg, hogy hová pályázhat könyvtáros, és utána keressük meg azt a problémakört, amelyet a kiválasztott országban meg akarunk ismerni. A kutatási téma kiválasztásához tájékozódniuk kell az adott ország könyvtárügyéről, vagyis meg kell ismernünk témánk külföldi helyzetét. Erre szolgál a könyvtári szakirodalom, amelyben a könyvtár katalógusai, főképpen a tárgyszó és a földrajzi katalógus, illetve a "Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom" című referáló lap igazít el. A könyvekben és a folyóiratokban publikált információkon kívül érdemes a szakkönyvtár más gyűjteményeit is használnunk:

Az IFLA-konferenciái anyagok között akadhat olyan, amely a kiválasztott ország könyvtárügyét mutatja be. Az IFLA-anyagok a konferenciák éve, azon belül szekciók és bizottságok szerint közvetlenül hozzáférhetőek, az önfeltáró raktározást lovaskártyás keresőrendszer egészíti ki.

A kiutazók kedvelt és gyakran használt gyűjteménye az utijelentés-gyűjtemény. Ebben az állományrészben a könyvtári és informatikai témájú tanulmányutakról szóló nem publikált jelentéseket találhatjuk meg, országok szerint, azon belül időrendben. /A gyűjtemény nemcsak az OSZK munkatársainak jelentéseit tartalmazza, hanem kiterjed minden könyvtári tanulmányutra! / A gyűjteményt a kiutazók neve szerinti és konferenciái mutató egészíti ki. Átnézésükkel képet kaphatunk arról, hogy korábban kik, milyen témát tanulmányoztak, mely intézményeket látogattak meg, kikkel tárgyaltak. Felderíthetjük, hogy választott témánkat vizsgálta-e már korábban valaki, és ha igen milyen tapasztalatokat szerzett. Az utijelentésekből általában külföldi szakemberek /esetleges partnereink/ nevét, intézmények nevét és címét is megtudhatjuk.

A meglátogatandó intézmények nevének és címének megállapítására azonban biztosabb és pontosabb források a könyvtári címtárak, minervák, adattárak. A legfontosabb minervákat a Szakkönyvtár kézikönyvtára tartalmazza. Természetesen a minervák között is külön-

böző típusúak találhatók: általános nemzetközi címtárak /pl. International Organisation; Internationales Universitäts Handbuch/; nemzetközi általános könyvtári és tájékoztatói minervák /pl. World guide to libraries, International library directory, LIST. Library and information services today, Directory of United Nations information systems, .cyklopedia of information systems and services/; nemzetközi speciális minervák /pl. World directory of administrative libraries, Directory of economic libraries in Scandinavian, Brief guide to centres of international lending and photocopying, Centry bibliotekovedeniâ i metodičeskoj raboty bibliotek socialističeskih stran, Handbook of national and international library associations/; nemzeti általános könyvtári és tájékoztatói minervák /pl. American library directory, Deutsches Bibliotheksadressbuch, Répertoire des bibliothèques et organismes de documentation/; nemzeti speciális minervák /pl. Directory of special libraries and information centres in the United States and Canada, Directory of information sources in Japan, Organy naučnotehničeskoj informacii SSSR/; kisebb földrajzi egységekre korlátozódó általános és speciális minervák /pl. Biblioteki i ošrodki informacii w Warszawie, Bibliotheken in Zürich, Biblioteki Moskvü, Adresář pražských knihoven/. Ez a kis jegyzék korántsem tartalmazza a Szakkönyvtárban található összes könyvtári címtárat, ezért célszerű a tárgyszókatalógus megfelelő tárgyszavánál kikeresni a további műveket.

A minervákkal való munkát a bevezetők és mutatók tanulmányozásával kezdjük el, ezek felvilágosítást adnak a könyv belső szerkezetéről, az anyag elrendezéséről. A címtárakból az intézmények nevén és címén kívül gyakran a vezetőre, munkatársakra, a gyűjteményekre, gyűjtőkörre, az állomány nagyságára, a szolgáltatások típusaira stb. vonatkozóan is található információ. Válasszuk ki a minket érdeklő könyvtárakat és írjuk ki a számunkra szükséges adataikat.

További tájékozódásként fordulhatunk a könyvtárismertetőik különgyűjteményéhez, amelyben földrajzi bontásban jelentős számú külföldi könyvtárismertető, adminisztrációs nyomtatvány, propaganda anyag kapott helyet. A kisebb országokból származó könyvtárismertetőik zöme az ország nyelvén készült, de a nagykönyvtárakról és információk intézeteiről több nyelvű - általában angol vagy német nyelvű - változat is rendelkezésre áll. Érdekes tehát megnéznünk, hogy a kiválasztott könyvtárakról van-e tájékoztató anyag.

Ha ilyen módon a szakirodalom és a kiegészítő egyéb források segítségével megfelelő információhoz jutottunk, elkezdhetjük a munkaprogram összeállítását. Ha több intézménybe és több városba akarunk ellátogatni, hasznos segítségünkre lehet a térkép is az ut gazdaságos megtervezéséhez. Ha már a pontos utvonalat is tudjuk, nekiláthatunk az adminisztratív munkáknak: a pályázati kérdőív és a munkatery kitöltésének.

KÉSZITSÜNK KONKRÉT TANULMÁNYUTI TERVET

Igaz ugyan, hogy tanulmányuti tervet kötelező jelleggel csak az ösztöndíjas utakra kell beadni, de nem haszontalan, ha bármilyen más típusu kiutazás előtt is alaposan végig-gondoljuk és pontosan rögzítjük elképzeléseinket.

Az eddigiekben általánosságban beszéltünk arról, hogy milyen forrásokat használhatunk föl egy tanulmányut megtervezéséhez. Most tételizzük fel, hogy a Művelődési Közlönyben meghirdetett ösztöndíjas utak egyikét szeretné megpályázni egy könyvtáros. Tételizzük fel azt is, hogy Hollandiába szeretne menni, mert szakirodalmi tájékoztatói során olvasott néhány érdekes cikket a holland könyvtárügyről, melynek bizonyos vonatkozásait szívesen megismerné alaposabban is. Tételizzük fel még azt is, hogy képzeletbeli könyvtárosunkat a következő témák érdeklik: a könyvtári gyűjtemények mikrofilmzési kérdései, a könyvtári munkafolyamatok gépesítése /a viewdata rendszer hasznosítása/, a PICA-katalógusrendszer alkalmazása, valamint a katalógusgépesítés terén elért holland fejlemények megismerése, és természetesen a holland könyvtárügyről is szeretne általános képet kapni.

Nézzük meg a tárgyszókönyvtárat és a vele azonos rendszerben szerkesztett Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom c. referáló lapot a következő tárgyszavaknál: Gépi címléírás; Gépi feldolgozás -könyvtárban; Géppel olvasható katalógusadatok szolgáltatása; Könyvtárügy; Könyvtári rendszer; Számítógépesítés; Mikrofilmzés.

Használjuk a földrajzi katalógust és a KDSZ minden év 4. számában lévő éves index földrajzi és tárgyi mutatóját. A KDSZ-ben a megfelelő tételszámot visszakeresve eljutunk azokhoz a cikkekhez, amelyek friss információval szolgálhatnak vizsgálódási témánkhoz. Az utóbbi három évre visszamenően Hollandiára vonatkozóan 56 cikket regisztrált a KDSZ, ezek döntő többségéről referátumot is közölt. A monográfiák között pedig olyan alapvető irodalmat találunk a katalógusban, mint a könyvtárak működését meghatározó jogszabályok, vagy a holland könyvtárügyet átfogóan bemutató gyűjteményes munka. Ezeket alaposan átnézve kiszűrhetjük a munkánkhoz szükséges tudnivalókat. Felhasználhatjuk az UNESCO éves statisztikájának a holland könyvtárakat elemző adatsorát is.

Az utijelentések mutatói segítségével kiválogathatjuk, hogy az elmúlt néhány évben kiutazók közül kiknek a jelentését kívánjuk áttanulmányozni. Ha szerencsénk van, nemcsak szubjektív megfigyelésekkel, hanem szakmai információkkal is gazdagodhatunk. A rendelkezésünkre álló holland utijelentések közül kettő részletesebben foglalkozik a könyvtári rendszerek gépesítési kérdéseivel, ezeket feltétlenül el kell olvasnunk. Innen ötletet is meríthetünk a meglátogatandó intézmények körére vonatkozóan.

A World of learning című kürrrens címtár Netherland fejezetének /a címtár az országok betűrendjében közli az adatokat/ Bibliography, Library science, Muzeology és Libraries című egységeit kell áttanulmányoznunk. Felhasználhatjuk a World guide to libraries c. minervát, vagy az International library directory Hollandiára vonatkozó adatait is. Így pontosan körülhatárolhatjuk a könyvtáraknak azon körét, amelyet meglátogatni kívánunk.

Ezek után használhatjuk a könyvtárismertető gyűjteményét, ahol az egyes könyvtárak propaganda céllal kiadott tájékoztatóit, rajzos ismertetőit nézhetjük át. Hollandiáról egy általános tájékoztató füzetet és zömmel a közművelődési könyvtárak használatát bemutató prospektusokat találunk, de van néhány angol és német nyelvű tájékoztató is az egyes könyvtárak szolgáltatásairól. Számtalan nagyon vonzó, ötletes könyvtári plakátot, propaganda tasakot, gyufát, sőt még reklám léggömböt is lelhetünk ebben a gyűjteményben, melyekkel a fiatalabb korosztályt hívják a könyvtárakba.

A kép lassan körvonalazódik, most már pontosan és részletesen megfogalmazhatjuk a tanulmányozandó témaköröket, megadhatjuk a meglátogatandó intézményeket, s elkezdhetjük a szükséges formanyomtatványok kitöltését.

NÉHÁNY GYAKORLATI TANÁCS

A tanulmányutakra mindig alaposan készüljünk föl, a témát a tanulmányur jellegének megfelelően válasszuk ki, a kitűzött program legyen összhangban a tanulmányut időtartamával. Nyilvánvaló, hogy egy hét alatt pl. egy ország könyvtárügyének csak a főbb vonásait ismerhetjük meg, 2-3 hét viszont sok arra, hogy egy-két könyvtári különgyűjteményt megtekintsünk.

Az ösztöndíjas tanulmányutakra vonatkozó munkatervet idegen nyelven – a megfelelő ország nyelvén vagy a tájékoztatóban megadott világnyelvek egyikén – is össze kell állítani!

Ne feledkezzünk meg apró ajándékokat /érdekes kiadványok, többnyelvű könyvtárismerető a saját könyvtárunkról stb./ magunkkal vinni, hiszen gyakran kerülhetünk olyan helyzetbe, hogy valamilyen csekélységgel illene megköszönni a külföldi partnerek figyelmességét. Indokolt esetben az OSZK Nemzetközi csere szolgálatától lehet ajándékkönyvet kérni kiutazás előtt.

Hasznos segítséget jelent az adott országot, várost bemutató utikönyv és térkép is, hiszen minden tanulmányuton akad lehetőség arra is, hogy a szakmai programon kívül turista szemmel is körülnézzünk.

HAZAÉRKEZÉS UTÁNI TEENDŐINK

Ha a sikeres külföldi tanulmányut után újra itthon vagyunk, még vár ránk egy fontos feladat, meg kell írunk az utijelentést. Az utijelentés az a hivatalos dokumentum, amelyben a kiküldő szervezetnek /Országos Ösztöndíj Tanácsnak, Művelődési Minisztériumnak, munkahelyünknek/ beszámolunk hivatalos kiküldetésünk teljesítéséről általános /pl. szervezési/ és szakmai szempontból egyaránt. Mivel a tanulmányuton általában egy-egy téma aktuális külföldi helyzetét, vagy itthon is átvehető módszereit tanulmányozzuk, a jól megírt utijelentés hasznos, esetenként elsődleges információs forrás lehet. Ezért szükséges, hogy az utijelentés ne legyen semmitmondó, hanem pontos és tartalmas foglalatát adja szakmai tapasztalatainknak.

Az utijelentés informatív értékén kívül még egy szempontot vegyünk figyelembe: az utijelentések formai összeállítását. A kiküldő szervezet számára is, de főként az utijelentés-gyűjtemény későbbi használó szempontjából, nagyon fontos, hogy a jelentések a legfontosabb adataikat a jelentés elején vagy önálló előzéklapon tartalmazzák. 1981-től kezdődően az OSZK dolgozóinak ilyen egységes előzéklappal kell benyújtaniuk az utijelentéseket. Ezt az előzéklapot a kiutazók az UB határozattal együtt az Igazgatási Osztálytól kapják meg. Az előzéklap a következő adatokat tartalmazza: 1. A kiküldött neve, be-

osztása, munkahelye, 2. A kiküldetés helye /ország, város, intézmény/, 3. A kiküldetés időpontja, 4. A kiküldetés célja /tanulmányi téma, a konferencia témája, egyéb/. Több intézmény gyakorlatát összehasonlítva a nagyobb tájékoztató érték érdekében javasoljuk a fentiek kiegészítését az alábbi adatokkal: a fogadó szerv neve, a meglátogatott intézmények és szakemberek neve, az utijelentéshez csatolt, illetve hozott dokumentumok felsorolása, lelőhelye.

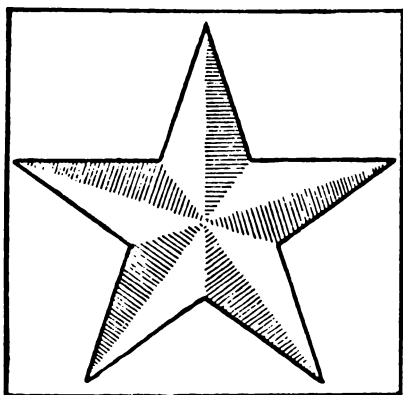
A fentiek alapján megírt utijelentés a jövőbeni használók számára is hasznos információkat fog tartalmazni, és ne feledjük, hogy mi is lehetünk még egyszer kiutazók.

Kovács Katalin - Rácz Ágnes

KMK Szakkönyvtár

134-000/269

KÖNYVTÁRUNK É L E T É R Ö L

A pártszervezet május 11-én tartott taggyűlésén az OSZK öt éves feladattervéről dr. Havasi Zoltán főigazgatóhelyettes, a KMK öt éves feladattervéről Papp István igazgató beszélt. Mivel a feladattervek az osztályokon mindenki számára hozzáférhetőek, nem a teljes ismertetést, hanem az összeállítás szempontjait és a legfontosabb feladatok kiemelését tartották szükségesnek. Mint az öt éves feladattervekre is ható eseményről, az Országos Könyvtárügyi Konferencián az OSZK-t is érintő téziseiről tartott Zircz Péter főigazgatóhelyettes előzetes tájékoztatást. Mint legfőbb újdonságot, a

szemléletnek azon változását emelte ki, ami a könyvtárügyet és a szakirodalmi tájékoztatásügyet a jövőben egységesnek, egymásra épülőnek kívánja tekinteni.

Sonnevend Péter a XII. Pártkongresszus határozatának és az OSZK öt éves feladattervének alapulvételével készült, az OSZK pártszervezete előtt álló legfontosabb feladatok tartalmát középtávu feladatterv vitáját vezette. Ismertette a tervezethez a pártcsoportoktól kapott további javaslatok, vélemények alapján készült kiegészítéseket, majd a taggyűlés a feladattervet a kiegészítésekkel együtt egyhangúlag elfogadta.

A taggyűlésen két új párttag felvételére került sor: Németh S. Katalin /Olyasószol-
gálat/ ajánló Somogyi Pálné és Bor Kálmán, Pusztai Istvánné /Mikrofilmtár/ ajánló
Óvári Sándor és a KISZ-alapszervezet voltak.

Az 1980-ban végzett kiemelkedő pártmunkáért könyvutalványban részesültek: Milhoffer
Ajos /bérvizsgálat/, Mihály Józsefné /a pártszervezet gazdasági ügyeinek intézése/,
Vadász Ferencné /a pártoktatási szeminárium vezetése/ és Vajda Gábor /bérvizsgálat,
a kutató-fejlesztő tevékenység vizsgálata/.

A pártszervezet középtávu
/1981-1984/ feladatterve

Bevezetés

A pártszervezet a párt általános politikájának, a XII. kongresszus határozatainak helyi megvalósítása során kiindulópontnak tekinti az 1979. decemberi taggyűlés állásfoglalásait /I. OSZK Híradó, 1979. 11-12./ és az ezek végrehajtásában 1980-ban szerzett tapasztalatokat /uo. 1980. 10-11./.

Az alapszervezet tagjainak legfontosabb időszerű feladata az, hogy a Budavári Palotába kerülő intézmény tevékenységét, megújodását a politikai munka eszközeivel elősegítsék. Ezért természetesen erősödni kell a szakmapolitikai kérdésekkel való foglalkozásnak, különösen a végrehajtás és ellenőrzés, a felmerülő problémák kiküszöbölése terén. Ennek érdekében is a pártmunkának: a vezetőségi, pártcsoport- és tagsági aktivitásnak javulnia kell.

Feladatok

1. Pártélet, pártdemokrácia

Az aktivisták /vezetőségi tagok, bizalmi, propagandisták/ és minden párttag az eddiginél jobban ismerje meg és segítse megoldani a környezetében felmerülő helyi, napi problémákat.

Rendszeresen foglalkozni kell a pártmegbízatásokkal és értékelésükkel.

Megfelelő eszközökkel biztosítani kell a pártélet szervezeti fegyelmét.

Tovább kell javítani a pártcsoportok munkáját; a csoportok adott kérdések tárgyalására hívják meg a témában felelős vezetőségi tagot; folytatódják a pártcsoportbizalmik beszámoltatása a vezetőség előtt.

2. Ifjúságpolitikai munka, a szakszervezeti munka támogatása, munkahelyi demokrácia

1981-ben - az ifjúsági parlament előkészítésének egyik mozzanataként - a vezetőség szervezzen beszélgetéssorozatot a fiatal diplomás dolgozók szakmailag és társadalmilag aktívabb részével. Egy későbbi parlamenthez kapcsolódva /1983-84/ hasonló beszélgetésekre kerüljön sor a munkásfiatalokkal.

A KISZ-kongresszus határozatai alapján, a helyi tapasztalatokra építve a taggyűlés határozza meg az ifjúsági szervezet legfontosabb teendőit /1982 elején/.

A vezetőség évente értékeli a szakszervezeti munka helyzetét a szakszervezetben tevékenykedő kommunisták véleményére építve. Kellő tapasztalatok birtokában a taggyűlés is tűzze napirendjére a kérdést /1983/.

1981-ben át kell tekinteni a munkahelyi demokráciával foglalkozó 1979. októberi taggyűlési határozatok végrehajtását.

Az 1980-81-es bérelemzés tanulságait a gyakorlatban hasznosítani kell, s hozzá kell járulni egy későbbi megismétléséhez /1983/, illetve szorgalmazni kell az ügyintézői kategória korábbi vizsgálatát.

A szak-, KISZ- és pártszervezet minden partnerszintjén tovább kell javítani a kölcsönös tájékoztatást, együttműködést.

3. Pártépités

Továbbra is el kell érni, hogy évente 2-3 tagfelvételre sor kerülhessen, elsősorban a fiatal értelmiségiek és munkások köréből - változatlanul számítva a KISZ-szervezet aktivitására. Az olvasószolgálati és különgyűjteményi terület kapjon külön figyelmet a pártépités során.

Biztosítani kell, hogy a felvételkor minden új párttag világosan körülhatárolt pártmegbízatást kapjon.

4. Propagandamunka

Szervezettebben folytatni s differenciálni kell a helyi szemináriumokat. Az évi 3-5 szabad pártnap adjon lehetőséget a legfontosabb társadalom-, gazdaság-, kül- és kulturális politikai kérdések "első kézből" való megismerésére és igazi véleménycserére.

A pártcsoportok váljanak a rendszeres politizálás fórumaivá.

Az OSZK Híradót - a társszervezetekkel együttműködve - még színesebbé, közhasznubbá kell tenni. Folyamatosan egyeztetni kell az OSZK Híradó és a Kis Híradó, és megvizsgálni az OSZK Évkönyv feladatrendszerét.

A káderfejlesztési tervhez kapcsolódva készüljön el a középtávu marxista-leninista esti egyetemi beiskolázás terve /1981/.

5. Kádermunka

A káderfejlesztési és nyugdíjazási terv biztosítsa, hogy elsősorban belső erőből valóssuljon meg az igényes vezetői utánpótlás.

Szorgalmazni kell, hogy - a taggyűlési határozatnak megfelelően - mielőbb megkezdődjék és folyamatossá váljék az OSZK-ban is a minősítési munka.

Egy későbbi időpontban /1983-84/ meg kell vizsgálni az intézmény fizikai dolgozóinak helyzetét, közéletben való részvételüket.

6. Az intézményi munka segítése, szakmapolitikai teendők

feladat körben általános módszer a felelős szakvezetők beszámoltatása legyen, amelyhez esetenként szükség szerint pártelemzés is járulhat. Az OSZK és KMK ötéves feladat-terve figyelembe vételével az alábbi témák pártrórumon való tárgyalása látszik kívánatosnak:

- a munkaszervezés, szervezet korszerűsítése	1981
- a szakterületi és területi /regionális, helyi/ könyvtár. együttműködés:
a KMK és az OSZK feladatai	"
- állományvédelem	1982
- az intézményi munkafegyelem helyzete /a párt szervezet által felkért bizottság elemzése alapján/	"
- a könyvek és időszak kiadványok integrált feldolgozásának programja	"
- a vári olvasószolgálati és tájékoztatási rendszer	"
- kiadványtevékenység	"
- az OSZK közművelődési feladatai a Várban	1983
- a szakmai és gazdasági tervezés /beszámoltatás viszonya	"
- a különgyűjtemények tevékenysége és perspektívája	"
- központi szolgáltatások és szakfelügyeleti funkciók: az OSZK és KMK feladatai	"
- a számítógépesítés helyzete, perspektívái az OSZK-ban és országosan	1984
- a hazai olvasási kultúra és könyvtárhasználat összefüggései	"

Szerkesztőségi oldal

Ismételten felhívjuk olvasóink figyelmét szerkesztőségi fogadóóráinkra /minden szerdán 16 órától 17.30-ig, Főépület, fszt. 6./ Ezekre mindenkít várunk, akár javaslataival, ötleteivel kíván hozzájárulni a lap következő számaihoz, akár az éppen készülő szám anyagába akar betekinteni. Különösen szívesen látnánk alkalomról alkalomra a társadalmi szervezetek lapunkért közvetlenül és személyesen is felelős illetékeseit.

Az OSZK Híradó szerkesztősége pályázatot hirdet "nem-hivatalos" könyvtári szakkifejezések gyűjtésére.

Példa: "A narancsba ment." = A szolgálati katalógusban található.

"Le vagy océzva." = Sértés.

Kérjük a közismert kifejezések /"szürke", "harancs", "nagy-lapos" etc./ mellőzését.

A szerkesztőség titkárához eljuttatott gyűjtéseket folyamatosan közzé tesszük, legsikeresebb gyűjtőinket jutalmazzuk.

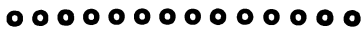
Olvasói kérdést továbbítunk az illetékeseknek:

- Igaz-e az, hogy a Budavári Palota F-épületének elkészültével egyidejűleg a Dimitrov téri vásárcsarnok is felköltözik a Várba - ne-hogy a Széchényi Könyvtárnak munkaerő-gondjai támadjanak?

Olvasói javaslat az OSZK Vezetői Tanácsának:

- Olvastuk a Magyarország május 17-i számában Mészöly Gábor cik-két. Hívja meg az intézmény a Rádió Kabarészínházát, sugározza 1983. szilveszteri műsorát a nemzeti könyvtár aznap megnyitandó épületéből!

Továbbra is várjuk olvasóink leveleit.

**Az Országos Széchényi Könyvtár vezetősége és munkatársai mély fájdalommal tudatják,
hogy**

Horváth Viktor

**a könyvtár nyugalmazott osztályvezetője,
egykori szakszervezeti titkára, az OSZK Híradó alapítója és tizenöt éven át felelős
szerkesztője, a Budapest Felszabadításáért szovjet emlékérem, a Magyar Szabadságrend
Érdemrend bronz fokozata, a 48-as Díszérem, a Magyar Népköztársasági Érdemérem
arany fokozata, a Munka Érdemrend ezüst és arany fokozatainak kitüntetettje**

1981. május 27-én, életének 71. évében elhunyt.

Életét a másokért való szüntelen tevékenykedés, a szolgálat áldozatkész vállalása jellemezte.
Személyében a magyar nemzeti könyvtár 21 éven át fáradhatatlan munkatársát
gyászoljuk.

Hamvasztás utáni búcsúztatása június 11-én, csütörtökön délután 14 órakor lesz,
a rákoskeresztúri Új Köztemetőben (X., Kozma u. 8-10.).

EMLÉKÉT KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

Ára: 4,- Ft